

IBUKU RĨA KEERĨ RĨA ATHAMAKI

Jehova Gũtuĩra Ahazia Ciira

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gĩkuũ kĩa Ahabu, andũ a Moabi makĩrega gwathĩkĩra Isiraeli. ² Na rĩrĩ, Ahazia nĩagwĩte kuuma ndirica-inĩ ya nyũmba yake ya igũrũ kũu Samaria, akagurario. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma andũ, akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩĩ mũkoorie Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi, kana hihi nĩngũhona nguraroro ici.”

³ No mũraika wa Jehova akĩĩra Elija ũrĩa Mũtishibi atĩrĩ, “Ambata, ũthĩĩ ũtũngane na andũ acio matũmĩtwo nĩ mũthamaki wa Samaria, ũmoorie atĩrĩ, ‘Nĩ Ngai gũtarĩ thĩĩnĩ wa Isiraeli nĩguo mũthĩĩ mũkahooe ũhororo kuuma kũrĩ Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi?’” ⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga ũũ: ‘Ndũkuuma gĩtanda-inĩ hau ũkomete. Ti-itherũ nĩũgũkua!’” Nĩ ũndũ ũcio Elija agĩthĩĩ.

⁵ Rĩrĩa andũ acio maatũmĩtwo maacookire kũrĩ mũthamaki, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũma mũcooke?”

⁶ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ harĩ na mũndũ ũũkire gũtũtũnga, aatwĩra atĩrĩ, ‘Cookai kũrĩ mũthamaki ũrĩa ũmũtũmĩte, mũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekũũria atĩrĩ: Nĩ Ngai gũtarĩ thĩĩnĩ wa Isiraeli nĩguo ũtũme andũ makahooe ũhororo kuuma kũrĩ Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi? Nĩ ũndũ ũcio ndũkuuma gĩtanda-inĩ hau ũkomete. Ti-itherũ nĩũgũkua!’””

⁷ Nake mũthamaki akĩmooria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio ũũkire kũmũtũnga na aamwĩra ũguo-rĩ, ekũhaanaga atĩa?”

⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ mũndũ wĩhumbĩte nguo ya guoya, na akeoha mũcibi wa ngoothi njohero.”

Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ŭcio oima Elija ũrĩa Mũtishibi.”

⁹ Nake agītūmīra Elija mūnene wa thigari arĩ na gĩkundi gĩake kĩa andũ mĩrongo ĩtano; mūnene ūcio akĩambata kūrĩ Elija, ūrĩa waikarĩte gacũmbĩrĩ ga kĩrĩma, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mūdũ wa Ngai, mũthamaki ekuuga atĩrĩ, ‘Ikūrũka!’”

¹⁰ Nake Elija agĩcookeria mūnene ūcio atĩrĩ, “Akorwo ndĩ mūdũ wa Ngai-rĩ, mwaki nĩũikūrũke uume igūrũ, ūgũcine hamwe na andũ aya aku mĩrongo ĩtano!” Hĩndĩ o ĩyo mwaki ūgĩkūrũka kuuma igūrũ, ūgĩcina mūnene ūcio hamwe na andũ ake.

¹¹ Ningĩ mũthamaki agītūmīra Elija mūnene ūngĩ wa thigari arĩ na andũ ake mĩrongo ĩtano. Nake mūnene ūcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mūdũ wa Ngai, mũthamaki ekuuga atĩrĩ, ‘Ikūrũka narua!’”

¹² Nake Elija akĩmũcookeria atĩrĩ, “Akorwo ndĩ mūdũ wa Ngai-rĩ, mwaki nĩũikūrũke uume igūrũ, ūgũcine hamwe na andũ aya aku mĩrongo ĩtano!” Hĩndĩ ĩyo mwaki wa Ngai ūgĩkūrũka kuuma igūrũ, ūgĩcina mūnene ūcio hamwe na andũ ake mĩrongo ĩtano.

¹³ Nĩ ūndũ ūcio mũthamaki agītūma mūnene wa gatatũ na andũ ake mĩrongo ĩtano. Mūnene ūcio wa gatatũ akĩambata, agĩturia ndu mbere ya Elija. Akĩmũthaiha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mūdũ wa Ngai, reke muoyo wakwa na wa andũ aya mĩrongo ĩtano wonwo ūrĩ kĩndũ kĩrĩ bata nĩwe, ithuĩ ndungata ciaku! ¹⁴ Kĩone, mwaki nĩũikūrũkĩte kuuma igūrũ, na ūgacina anene acio eerĩ a mbere hamwe na andũ ao. No rĩrĩ, reke muoyo wakwa wonwo ūrĩ kĩndũ kĩrĩ bata nĩwe!”

¹⁵ Nake mũraika wa Jehova akĩra Elija atĩrĩ, “Ikūrũkania hamwe nake, na ndũkamwĩtigĩre.” Nĩ ūndũ ūcio Elija agĩũkĩra, agĩkūrũkania nake nginya kūrĩ mũthamaki.

¹⁶ Nake akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Jehova ekuuga ūũ: Nĩ Ngai gũtarĩ thĩinĩ wa Isiraeli wa kũhooywo ūhoro nĩwe, atĩ

nĩkĩo ũgūtũma andũ makahooe ũhoro kũrĩ Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi? Tondũ nĩwĩkĩte ũguo-rĩ, ndũrĩ hĩndĩ ũkoĩma gĩtanda-inĩ kũ ũkomeire. Ti-itherũ nĩũgũkua!”¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio agĩkua, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elija.

Na tondũ Ahazia ndaarĩ na mwana wa kahĩĩ-rĩ, Joramu nĩwe watuĩkire mũthamaki itherya rĩake mwaka-inĩ wa keerĩ wa Jehoramu mũrũ wa Jehoshafatu mũthamaki wa Juda.¹⁸ Maũndũ marĩa mangĩ mothe makoniĩ wathani wa Ahazia, na marĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma ihinda rĩa athamaki a Isiraeli?

2

Elija Gũtwarwo Igũrũ

¹ Hĩndĩ ĩrĩa Jehova aarĩ hakuhĩ kuoya Elija amũtware igũrũ arĩ thĩinĩ wa kĩhuhũkanio kĩa rũhuho-rĩ, Elija na Elisha maarĩ njĩra-inĩ makiuma Giligali.² Nake Elija akĩra Elisha atĩrĩ, “Ikara haha; tondũ Jehova nĩandũmĩte thĩĩ Betheli.”*

Nowe Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo na o ta ũrĩa ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga” Nĩ ũndũ ũcio magĩkũrũka magĩthĩĩ Betheli.

³ Hĩndĩ ĩyo thiritũ ya anabii a kũu Betheli magĩũka kũrĩ Elisha, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũmenyete atĩ Jehova nĩekuoya mwathi waku amweherie harĩwe ũmũthĩ?”

Nake Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩ nĩnjũũĩ, no mũtikaarie ũhoro ũcio.”

⁴ Ningĩ Elija akĩmwĩra atĩrĩ, “Elisha, ikara haha; tondũ Jehova nĩandũmĩte thĩĩ Jeriko.”

* 2:2 Betheli rĩarĩ itũũra rĩarĩ ngumo mũno Isiraeli, o na hĩndĩ ya Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu (Kĩam 12:8; 28:10-22; 35:1-5).

Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo na o ta ũrĩa wee ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio magĩthiĩ Jeriko.

⁵ Nao andũ a thiritũ ya anabii a kũu Jeriko magĩkora Elisha makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũmenyete atĩ Jehova nĩekuoya mwathi waku amweherie harĩwe ũmũthĩ?”

Nake Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩi nĩnjũũ, no mũtikaarie ũhoru ũcio.”

⁶ Ningĩ Elija akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikara haha, tondũ Jehova nĩandũmĩte thiĩ Jorodani.”

Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, na o ta ũrĩa wee ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, o eerĩ magĩthiĩ na mbere na rũgendo.

⁷ Nao andũ mĩrongo ĩtano a thiritũ ya anabii magĩthiĩ makĩrũgama haraaya, marorete harĩa Elija na Elisha maarũngĩ, hau rũũĩ-inĩ rwa Jorodani. ⁸ Nake Elija akĩruta nguo yake ya igũrũ, akĩmĩkũnja, akĩgũtha maaĩ nayo. Namo maaĩ makĩgayũkana mwena wa ũrĩo na wa ũmotho, nao eerĩ makĩringĩra thĩ nyũmũ.

⁹ Rĩrĩa maarĩkirie kũringa-rĩ, Elija akĩĩra Elisha atĩrĩ, “Njĩĩra atĩrĩ, nĩatĩa ingĩgwĩkĩra itaaneherio harĩwe?”

Nake Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngwenda kũgaya hinya wa roho waku maita meerĩ.”

¹⁰ Nake Elija akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ũcio wahooya nĩ ũndũ mũritũ, no rĩrĩ, wanyona ngĩeherio harĩwe-rĩ, nĩũgũtuĩka waku, no Waga kũnyona ndũgũtuĩka waku.”

¹¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa maatwaranĩte makĩaragia, o rĩmwe ngaari yarĩrĩmbũkaga mwaki na mbarathi ciarĩrĩmbũkaga mwaki ikiumĩra na ikĩmatigithũkania eerĩ, na Elija akĩambata igũrũ arĩ thĩĩnĩ wa kĩhuhũkanio kĩa rũhuho. ¹² Elisha ona ũguo agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Ũũi baba-ĩ! Ũũi baba-ĩ! Ngaari cia ita na ahaici a mbarathi a Isiraeli!” Nake Elisha

ndaacookire kũmuona rĩngĩ. Hĩndĩ ĩyo akĩaũra nguo ciake, agĩcitembũranga.

¹³ Nake akĩoya nguo ya igũrũ ĩrĩa yagwĩte kuuma harĩ Elija na agĩthiĩ akĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani. ¹⁴ Ningĩ akĩoya nguo ĩyo ya igũrũ yagwĩte ĩkoima harĩ Elija, akĩgũtha maaĩ nayo. Akĩũria atĩrĩ, “Rũu akĩrĩ ha Jehova, Ngai wa Elija?” Na rĩrĩa aagũthire maaĩ, makĩgayũkana maita meerĩ mwena wa ũrĩo na mwena wa ũmotho, nake akĩringa.

¹⁵ Andũ a thiritũ ya anabii kuuma Jeriko arĩa maacũthĩrĩrie makiuga atĩrĩ, “Roho wa Elija rĩu ũrĩ igũrũ rĩa Elisha.” Nao magĩthiĩ kũmũtũnga, makĩinamĩrĩra thĩ mbere yake. ¹⁶ Nao makiuga atĩrĩ, “Ta kĩrore, ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ na andũ marĩ hinya mĩrongo ĩtano. Metĩkĩrie mathiĩ magacarie mwathi waku. No gũkorwo Roho wa Jehova amuoire aamũtwara kĩrĩma-inĩ kana gĩtuamba-inĩ.”

Nake Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Aca, tigai kũmatũma.”

¹⁷ No makĩmũringĩrĩria o nginya agĩconoka, akĩremwo nĩ kũrega. Nĩ ũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Matũmei.” Nao magĩtũma andũ mĩrongo ĩtano, arĩa maamwethire mĩthenya ĩtatũ, no matiigana kũmuona. ¹⁸ Na rĩrĩa maa-cookire kũrĩ Elisha, ũrĩa waikaraga Jeriko, akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ ndiamwĩrire mũtigathiĩ?”

Maaĩ Kũhonio

¹⁹ Andũ a itũũra rĩu inene makĩra Elisha atĩrĩ, “Mwathi witũ, itũũra rĩrĩ rĩrĩ handũ hega, o ta ũrĩa ũreyonera, no maaĩ marĩo nĩ marũrũ, naguo bũrũri ndũgĩaga kĩndũ.”

²⁰ Nake akiuga atĩrĩ, “Ndeherai mbakũri njerũ, na mũmũĩkĩre cumbĩ.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmũrehere.

²¹ Nake agĩthiĩ gĩthima-inĩ, agĩikia cumbĩ maaĩ-inĩ, aki-uga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ, ‘Nĩndathondeka maaĩ maya.

Matigacooka kũrehe gĩkuũ kana matũme bũrũri wage kũgĩa kĩndũ rĩngĩ.” ²² Namo maaĩ macio matũire marĩ mega nginya ũmũthĩ, kũringana na kiugo kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elisha.

Elisha Kũnyũrũrio

²³ Nake Elisha akiuma kũu, agĩthiĩ Betheli. Na rĩrĩa aarĩ njĩra-inĩ agĩthiĩ-rĩ, imwana imwe ikiuma itũũra-inĩ, ikĩmũnyũrũria, ikiuga atĩrĩ, “Ambata nakũu, wee kĩhara gĩkĩ! Ambata nakũu, wee kĩhara gĩkĩ!” ²⁴ Nake akĩthũgũra, agĩcirora, agĩciruma na kĩrumi rĩitwa-inĩ rĩa Jehova. Nacio nduba igĩrĩ ikiuma gĩthaka-inĩ, igĩtambuura imwana mĩrongo ĩna na igĩrĩ ciacio. ²⁵ Nake agĩthiĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli, na kuuma kũu agĩcooka Samaria.

3

Moabi Kũregana na Watho

¹ Na rĩrĩ, Joramu mũrũ wa Ahabu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa Jehoshafatu, mũthamaki wa Juda, nake agĩathana mĩaka ikũmi na ĩrĩ. ² Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa ithe na nyina meekĩte. We nĩheririe ihiga rĩrĩa rĩamũrĩrwo Baali rĩrĩa rĩakĩtwo nĩ ithe. ³ No rĩrĩ, nĩarũmĩrĩre mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa eehirie na agĩtũma andũ a Isiraeli o nao meehie, na ndaigana kũmatiga.

⁴ Na rĩrĩ, Mesha mũthamaki wa Moabi nĩarĩithagia ng’ondũ na nĩarĩ atwaragĩre mũthamaki wa Isiraeli tũtũrũme 100,000 na guoya wa ndũrũme 100,000. ⁵ No rĩrĩa Ahabu aakuire, mũthamaki wa Moabi akĩremera mũthamaki wa Isiraeli. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio ihinda rĩu Mũthamaki Joramu, akiuma Samaria na agĩcookanĩrĩria andũ a Isiraeli othe. ⁷ Ningĩ agĩtũmĩra Jehoshafatu mũthamaki wa Juda ndũmĩrĩri ĩno: “Mũthamaki wa Moabi

nīanjūkīrīre akanemera. Nīūgūthiĩ na nīi tūkahūūrane na Moabi?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Īi, nīngūthiĩ nawe, nīi nawe tūrī ūndū ūmwe, andū akwa no ta andū aku, na mbarathi ciakwa no ta mbarathi ciaku.”

⁸ Jehoshafatu akīmūūria atīrī, “Tūkūgera njīra ĩrīkū tūkamatharīkīre?”

Joramu akīmūcookeria atīrī, “Tūkūgera njīra ya werū-inĩ wa Edomu.”

⁹ Nī ūndū ūcio mūthamaki wa Isiraeli akiumagara, marī na mūthamaki wa Juda, na wa Edomu.* Thuutha wa gūthiūrūrūka mīthenya mūgwanja-rī, thigari itiarī na maaĩ ma kūnyua kana maaĩ ma nyamū iria maarī nacio.

¹⁰ Mūthamaki wa Isiraeli akīūria atīrī, “Ūū nīatīa! Kaĩ Jehova atwītite tūrī athamaki atatū hamwe nīgeetha atūneane kūrī Moabi?”

¹¹ Nowe Jehoshafatu akīūria atīrī, “Kaĩ gūkū gūtari mūnabii wa Jehova ūrīa ūngītūtūirīria ūhoro harī Jehova?”

Nake mūtongoria ūmwe wa mūthamaki wa Isiraeli agīcookia atīrī, “Elisha mūrū wa Shafatu arī gūkū. Nīwe waitagīrīria Elija maaĩ moko.”

¹² Jehoshafatu akiuga atīrī, “Kiugo kīa Jehova kīrī hamwe nake.” Nī ūndū ūcio mūthamaki wa Isiraeli marī na Jehoshafatu na mūthamaki wa Edomu magīkūrūka kūrī Elisha.

¹³ Elisha akīra mūthamaki wa Isiraeli atīrī, “Ndī na ūhoro ūrīkū nawe? Thiĩ kūrī anabii a thoguo na anabii a nyūkwa.”

Nake mūthamaki wa Isiraeli akīmūcookeria atīrī, “Aca, tūtingīthiĩ nī ūndū nī Jehova ūtwītite ithuĩ athamaki atatū nīguo atūneane kūrī Moabi.”

* 3:9 Mūthamaki wa Edomu aamūrītwo nī Jehoshafatu arūgamīrīre Edomu nīgūkorwo yarī rungu rwa Juda.

¹⁴ Elisha akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe atũũraga muoyo, ũrĩa nĩ ndungatagĩra, tĩa nĩ ũndũ wa gũconokera Jehoshafatu mũthamaki wa Juda-rĩ, nĩ ndingĩakwĩhũgũrĩra o na kana nyone ta wĩ ho. ¹⁵ No rĩrĩ, ndeherai mũhũũri wa kĩnanda kĩa mũgeeto.”

O rĩrĩa mũhũũri wa kĩnanda aahũraga-rĩ, guoko kwa Jehova gũkĩgĩa igũrũ rĩa Elisha ¹⁶ nake akiuga atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Enjai mũtaro iyyũre gĩtuamba gĩkĩ. ¹⁷ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga ũũ: Mũtikuona rũhuho kana mbura, no rĩrĩ, gĩtuamba gĩkĩ nĩgĩkũiyũra maaĩ, na inyuĩ, na ng’ombe cianyu na nyamũ icio ingĩ cianyu mũmanyue. ¹⁸ Ũndũ ũyũ nĩ mũhũthũ maitho-inĩ ma Jehova; na ningĩ nĩekũneana Moabi moko-inĩ manyu. ¹⁹ Nĩmũkang’aurania itũũra rĩothe rĩrigĩrwo na rũthingo rwa hinya, na itũũra rĩothe inene. Nĩmũgatema mũtĩ wotho mwega, na mũthike ithima ciothe, na mũthũkangie mĩgũnda yotho mĩega na mahiga.”

²⁰ Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, ta ihinda rĩrĩa rĩrutagwo igong-ona, maaĩ magĩtherera kuuma mwena wa Edomu! Naguo bũrũri ũcio ũkĩiyũra maaĩ.

²¹ Na rĩrĩ, andũ a Moabi othe nĩmaiguĩte atĩ athamaki acio nĩmokĩte kũrũa nao; nĩ ũndũ ũcio mũndũ mũrũme wotho, mwĩthĩ na mũkũrũ, ũrĩa ũngĩahotire gũkuua indo cia mbaara, agĩtwo na makĩigwo mũhaka-inĩ. ²² Rĩrĩa mookĩrire rũciinĩ tene-rĩ, riũa nĩrĩarĩte maaĩ-inĩ macio igũrũ. Andũ a Moabi marĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ makĩona maaĩ maarĩ matune ta thakame. ²³ Nao makĩirana atĩrĩ, “Ĩrĩa nĩ thakame! Athamaki acio no nginya makorwo nĩmarũite na makoaragana o ene. Andũ a Moabi, nĩtũthĩi tũgatahe indo!”

²⁴ No rĩrĩa andũ a Moabi mookire kũu kambĩ-inĩ cia Isiraeli-rĩ, Isiraeli makĩarahũka na makĩhũũrana nao o

nginya andũ a Moabi makĩũra. Nao andũ a Isiraeli magĩtharĩkĩra bũrũri ũcio na makĩũraga andũ a Moabi.
²⁵ Nao makĩananga matũũra, na o mũndũ agĩikia ihiga mũgũnda-inĩ wotho ũrĩa warĩ mwega, o nginya ikĩiyũra mahiga. Ningĩ magĩthika ithima ciothe, na magĩtema mũtĩ o wotho mwega. Itũũra rĩa Kiriharesethu no rĩo rĩatigarire rĩtarĩ imomoro mahiga, no arũme maarĩ na igũtha o narĩo makĩrĩrigiicĩria, makĩrĩtharĩkĩra.

²⁶ Rĩrĩa mũthamaki wa Moabi onire atĩ mbaara nĩyamũhatĩrĩria-rĩ, agĩthiĩ na andũ magana mũgwanja marĩ na hiũ cia njora makarũe na mũthamaki wa Edomu, no matiahotire. ²⁷ Hĩndĩ iyo akĩoya mũriũ wake wa irigithathi, o we ũrĩa ũngĩathamakire ithenya rĩake, akĩmũruta arĩ igongona igũrũ rĩa rũthingo rwa itũũra rĩu inene. Nao andũ a Isiraeli makĩrakara mũno; makĩmweherera, magĩcooka bũrũri wao.

4

Maguta ma Mũtumia wa Ndigwa

¹ Na rĩrĩ, mũtumia wa mũndũ ũmwe wa thiritũ ya anabii agĩkaĩra Elisha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndungata yaku, mũthuuri wakwa, nĩakuĩte, na wee nĩũũ atĩ araarĩ mwĩtigĩri Jehova. No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa araarĩ na thĩrĩ wake nĩarooka kũiyĩra tũmwana twakwa tweerĩ tũtuĩke ngombo ciake.”

² Elisha akĩmũũria atĩrĩ, “Ingĩhota gũgũteithia atĩa? Ta njĩra atĩrĩ, nĩ kĩi ũrĩ nakĩo nyũmba gwaku?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku ndĩrĩ na kĩndũ o nakĩ, tĩa o tũguta tũnini.”

³ Elisha akiuga atĩrĩ, “Thiĩ kũrĩ andũ a itũũra rĩaku othe ũhooe ndigithũ itarĩ kĩndũ. Ũhooe ndigithũ nyingĩ.

⁴ Ũcooke ũtoonye nyũmba yaku thĩinĩ hamwe na ariũ aku, na ũhinge mũrango. Ũitĩrĩre maguta ndigithũ-inĩ icio ciothe, na o rĩrĩa yayiyũra ũkamĩga mwena-inĩ.”

⁵ Nake akīmūtiga, na thuutha ūcio mūtumia ūcio akīhingīra nyūmba hamwe na ariū ake. Nao makamūre-hagīra ndigithū, nake agīthiī na mbere gūitīrīra maguta. ⁶ Rīrīa ndigithū ciothe ciaiyūrire, akīira mūriū atīrī, “Ndehere ndigithū īngī.”

No mūriū akīmūcookeria atīrī, “Hatirī ndigithū īngī itigarīte.” Namo maguta magīthira.

⁷ Agīthiī akīira mūdū wa Ngai ūhoro ūcio, nake akīmwīra atīrī, “Thiī wendie maguta ūrīhe mathiirī maku. We na ariū aku-rī, mūtūurio nī kīrīa gīgūtigara.”

Mūriū wa Mūshunami Kūriūkio

⁸ Na rīrī, mūthenya ūmwe Elisha agīthiī Shunemu, na kūu nī kwarī na mūtumia warī mūtongu, ūrīa wamūringīrīrie mathiī gwake akarīe irio. Nī ūndū ūcio rīrīa rīothe aahītūkagīra hau nīatoonyaga kuo akarīa irio. ⁹ Mūtumia ūcio akīira mūthuuriwe atīrī, “Nīnjūū atī mūdū ūyū ūhītūkagīra gūkū gwitū kaingī nī mūdū mūtheru wa Ngai. ¹⁰ Reke twake kanyūmba kanini nyūmba-igūrū na tūige gītanda, na metha, na gītī, na tawa nī ūndū wake. Nīgeetha aikarage ho rīrīa ooka gūkū gwitū.”

¹¹ Mūthenya ūmwe rīrīa Elisha ookire-rī, akīambata kanyūmba-inī gake na agīkoma kuo. ¹² Akīira Gehazi ndungata yake atīrī, “Īta mūtumia ūcio Mūshunami.” Nī ūndū ūcio akīmwīra nake akīrūgama mbere yake. ¹³ Elisha akīmwīra atīrī, “Īra mūtumia ūcio atīrī, ‘Nīwīthīnītie mūno nī ūndū witū. Na rīrī, ūngīenda gwīkīrwo atīa? No tūkwarīrīrie harī mūthamaki kana harī mūnene wa mbūtū ya ita?”

Nake agīcookia atīrī, “Nī ndirī na thīina, ndūūranagia na andū aitū.”

¹⁴ Nīngī Elisha akīūria Gehazi atīrī, “Mūtumia ūyū angīkīrwo atīa?”

Gehazi akiuga atĩrĩ, “Ndarĩ mwana wa kahĩ, na mũthu-uriwe nĩ mũkũrũ.”

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Elisha akiuga atĩrĩ, “Mwĩte.” Nĩ ũndũ ũcio Gehazi akĩmwĩta, nake mũtumia ũcio akĩrũgama mũromo-inĩ. ¹⁶ Nake Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ihinda ta rĩĩrĩ mwaka ũyũ ũgũũka-rĩ, nĩũkanyĩita mwana waku wa kahĩ na moko maku.”

Nake akĩrega, akiuga atĩrĩ, “Aca, mwathi wakwa, tiga kũheenia ndungata yaku, wee mũndũ wa Ngai!”

¹⁷ No rĩrĩ, mũtumia ũcio akĩgĩa nda, na mwaka ũcio ũngĩ ihinda o ta rĩu agĩciara kahĩ, o ta ũrĩa Elisha aamwĩrĩte.

¹⁸ Mwana ũcio agĩkũra, na mũthenya ũmwe akiuma-gara, agĩthĩĩ kũrĩ ithe, ũrĩa warĩ hamwe na agethi. ¹⁹ Nake akĩĩra ithe atĩrĩ, “Wũi mũtwe-ĩ! Wũi mũtwe-ĩ!”

Nake ithe akĩĩra ndungata atĩrĩ, “Mũkuue ũmũtwarĩre nyina.” ²⁰ Na thuutha wa ndungata kũmũkuua na kũmũtwarĩra nyina-rĩ, mwana ũcio agĩkara magũrũ-inĩ ma nyina nginya mĩaraho, agĩcooka agĩkua. ²¹ Nyina agĩthĩĩ, akĩmũkomia ũrĩrĩ-inĩ wa mũndũ wa Ngai, agĩcooka akĩhinga mũrango, agĩthĩĩ.

²² Nake agĩĩta mũthuuriwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha ũndũmĩre ndungata ĩmwe na ndigiri, nĩguo thĩĩ kũrĩ mũndũ wa Ngai na ihenya na njooke.”

²³ Nake akĩmũũria atĩrĩ, “Ũgũthĩĩ kũrĩ we ũmũthĩ nĩkĩ, na ti Karũgamo ka Mweri kana Thabatũ?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Hatĩrĩ na thĩĩna.”

²⁴ Agĩtandĩka ndigiri, na akĩĩra ndungata yake atĩrĩ, “Teng’eria ndigiri, na ndũgaathĩĩ kahora tiga ngwĩrĩre.”

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria rũgendo, agĩkinya kũrĩ mũndũ wa Ngai Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli.

Nake mũndũ wa Ngai rĩrĩa aamuonire arĩ o haraihu akĩĩra ndungata yake Gehazi atĩrĩ, “Ta cũthĩrĩria! Ũũrĩa nĩ mũtumia ũrĩa Mũshunami! ²⁶ Hanyũka ũmũtũnge na

ũmũũrie atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ mwega? Ĩ mũthuri waku no mwega? Mwana waku no mwega?’”

Nake mũtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maũndũ mothe nĩ mega.”

²⁷ Mũtumia ũcio aakinya harĩ mũndũ wa Ngai kĩrĩma-inĩ, akĩmũnyiita magũrũ. Nake Gehazi agĩũka kũmweheria, no mũndũ wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Tigana nake! Arĩ na ruo rĩnene mũno ngoro, no Jehova nĩahithĩe ũhoro ũyũ akaaga kũmenyithia gĩtũmi kĩa guo.”

²⁸ Nake mũtumia ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee mwathi wakwa, nĩndakũũritie ũhe kahĩ? Githĩ ndiakwĩrire, ‘Ndũkarahũre mwĩhoko wakwa?’”

²⁹ Nake Elisha akĩĩra Gehazi atĩrĩ, “Wĩothe mũcibi njohero na ũkuue rũthanju rwakwa na guoko, ũhanyũke. Ũngĩcemia na mũndũ o wotho ndũkamũgeithie, na mũndũ o wotho angĩkũgeithia ndũkamũcookerie. Ũthĩ ũigĩrĩ rũthanju rwakwa ũthiũ-inĩ wa kamwana kau.”

³⁰ Nowe nyina wa mwana akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, na o ta ũrĩa wee ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio Elisha agĩũkĩra, akĩmũrũmĩrĩra.

³¹ Na rĩrĩ, Gehazi agĩthiĩ arĩ mbere yao, akĩigĩrĩra rũthanju ũthiũ-inĩ wa kahĩ kau, no gatiagambire kana kwĩnyagunya. Nĩ ũndũ ũcio Gehazi akĩhũndũka agatũnge Elisha, na akĩmwĩra atĩrĩ, “Kamwana gatiinokĩra.”

³² Rĩrĩa Elisha aakinyire nyũmba, agĩkora kamwana gakomete gĩtanda-inĩ gĩake karĩ gakuũ. ³³ Nake agĩtoonya thĩinĩ, akĩĩhingĩra na mũrango marĩ o eerĩ nako, akĩhooya Jehova. ³⁴ Ningĩ akĩhaica ũrĩrĩ, agĩkomera kamwana kau, kanua gwa kanua, maitho kwa maitho, na moko kwa moko. Na rĩrĩa eetambũrũkĩtie igũrũ rĩako, mwĩrĩ wa kamwana kau ũkĩgĩa ũrugarĩ. ³⁵ Nake Elisha agĩũkĩra, akĩehera, akĩũrũũranga kanyũmba thĩinĩ, agĩcooka

gītanda-inĩ, agĩtambũrũkia rĩngĩ igũrũ rĩako. Kamwana kau gagĩathimũra maita mũgwanja, na gakĩhingũra maitho.

³⁶ Nake Elisha agĩta Gehazi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩta mūtumia ũcio Mũshunami.” Nake akĩmwĩta. Rĩrĩa mūtumia ookire-rĩ, Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mũrũguo.” ³⁷ Nake agĩtoonya, akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ make, akĩinamia ũthiũ thĩ. Agĩcooka akĩoya mwana wake, akiuma.

Gĩkuũ Nyũngũ-inĩ

³⁸ Nake Elisha agĩcooka Giligali, nakuo kũu bũrũri-inĩ ũcio nĩ kwarĩ na ng’aragu. Rĩrĩa thiritũ ya anabii yacemanagia nake, akĩira ndungata yake atĩrĩ, “Hagĩra nyũngũ nene ũrugĩre andũ aya irio.”

³⁹ Hĩndĩ iyo ũmwe wa anabii agĩthiĩ mũgũnda gweetha nyeni, agĩkora rũungũ rwa gĩthaka. Agĩtua maciaro maruo, akĩmaiyrũria ruuno-inĩ rwa nguo yake ya igũrũ. Acooka akĩmatinangĩria nyũngũ-inĩ iyo yarugaga irio, o na gĩtuĩka gĩtirĩ mũndũ wamenyire ciarĩ kũ. ⁴⁰ Andũ acio makĩhũrĩrwo irio icio, no rĩrĩa maambĩrĩrie gũcirĩa-rĩ, magĩkaya makiuga atĩrĩ, “Wũi mũndũ wa Ngai, nyũngũ-inĩ ĩno he na gĩkuũ!” Nao makĩremwo nĩ gũcirĩa.

⁴¹ Nake Elisha akiuga atĩrĩ, “Rehei mũtu.” Nake akĩwĩkĩra nyũngũ-inĩ iyo, akiuga atĩrĩ, “Ihũrĩra andũ marĩe.” Na hakĩaga kĩndũ kĩngĩmathũkia irio-inĩ icio.

Elisha kũhe Andũ Igana Rĩmwe Irio

⁴² Na rĩrĩ, hagĩũka mũndũ oimĩte Baali-Shalisha, akĩrehera mũndũ wa Ngai mĩgate mĩrongo ĩrĩ ya cairi, ĩrĩa yarugĩtwo na maciaro ma mbere ma ngano, na igira cia ngano ya mũgethano. Nake Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Mĩnengere andũ marĩe.”

⁴³ Nayo ndungata yake ikĩmũũria atĩrĩ, “Ndaahota atĩa kũhe andũ igana rĩmwe mĩgate ĩno?”

No Elisha akīmūcookeria atĩrĩ, “Mĩnengere andũ marĩe. Nĩgũkorwo Jehova ekuuga ũũ: ‘Mekũria na matigie.’”
⁴⁴ Nake akĩnengera andũ, makĩria na ĩgĩtigara, kũringana na kiugo kĩa Jehova.

5

Naamani Kũhonio Mangũ

¹ Na rĩrĩ, Naamani aarĩ mũnene wa mbūtũ cia ita cia mũthamaki wa Suriata. Aarĩ mündũ mũnene maitho-inĩ ma mwathi wake na aarĩ mündũ watĩkĩte mũno, tondũ Jehova nĩamũhũthĩrite kũhe andũ a Suriata ũhootani. Aarĩ mũthigari njamba, no aarĩ na mangũ.

² Na rĩrĩ, mbūtũ cia Suriata nĩciathiĩte nja na igataha mũirĩtu mũnini kuuma Isiraeli, nake aatungatagĩra mũtumia wa Naamani. ³ Nake mũirĩtu ũcio akĩra mwathi wake mündũ-wa-nja atĩrĩ, “Naarĩ korwo mwathi wakwa Naamani no one mũnabii ũrĩa ũrĩ Samaria! No amũhonie mangũ make.”

⁴ Naamani agĩthiĩ kũrĩ mũthamaki mwathi wake na akĩmwĩra ũrĩa mũirĩtu ũcio woimĩte Isiraeli oigĩte. ⁵ Nake mũthamaki ũcio wa Suriata akīmūcookeria atĩrĩ, “Geria ũthiĩ. Nĩngūtũmĩra mũthamaki wa Isiraeli* marũa.” Nĩ ũndũ ũcio Naamani akiumagara na agĩkuua taranda ikũmi† cia betha, na cekerĩ 6,000‡ cia thahabu, na nguo cia magarũrĩra ikũmi. ⁶ Marũa marĩa atwarĩre mũthamaki wa Isiraeli maandĩkitwo atĩrĩ: “Nĩndatũma ndungata yakwa Naamani na marũa maya kũrĩ we, nĩgeetha ũmũhonie mangũ make.”

⁷ Rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aathomire marũa macio-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Ngai? Ndaahota kũũraga na gũcookia muoyo rĩngĩ? Nĩ kĩĩ

* ^{5:5} Joramu nĩwe warĩ mũthamaki wa Isiraeli. † ^{5:5} nĩ ta kilo 340

‡ ^{5:5} nĩ ta kilo 70

gīgūtūma mündū ūyū atūme mündū kūrī nī atī ahonio mangū make? Ta kīone, arageria kūnjūgita!”

⁸ Rīrīa Elisha mündū wa Ngai aiguire atī mūthamaki wa Isiraeli nīatembūrangīte nguo ciake-rī, akīmūtūmīra ndūmīrīrī īno: “Nī kī gīgūtūma ūtembūrango nguo ciaku? Reke mündū ūcio oke kūrī nī, na nīekūmenya atī nī kūrī mūnabii thīnī wa Isiraeli.” ⁹ Nī ūndū ūcio Naamani agīthī hamwe na mbarathi ciake na ngaari cia ita o nginya mūromo-inī wa nyūmba ya Elisha. ¹⁰ Nake Elisha akīmūtūmīra mündū amwīre atīrī, “Thī wīthambe maita mūgwanja rūū-inī rwa Jorodani, na mwīrī waku nīūkūhonio, na nīūgūthera.”

¹¹ No Naamani agīthī arakarīte, akiuga atīrī, “Ngwīcī-iragia atī ti-itherū mūnabii nīekuuma nja oke kūrī nī, na arūgame akaīre rīitwa rīa Jehova Ngai wake, acooke athūngūthie guoko gwake igūrū rīa handū hau harūaru, aahonie mangū. ¹² Githī njūū cia Dameski, na Abana, o na Faripari ti njega gūkīra maa o mothe ma Isiraeli? Githī ndingūthambire thīnī wacio therio?” Nī ūndū ūcio akīhūdūka, agīthī arakarīte mūno.

¹³ Ndungata cia Naamani igīthī harī we ikīmwīra atīrī, “Ithe witū, korwo mūnabii akwīrire wīke ūndū mūnene gūkīra ūyū-rī, githī ndūngīwīkire? Githī to wīke makīria ūndū ūyū aakwīra, ‘Wīthambe, ūtherio!’” ¹⁴ Nī ūndū ūcio Naamani agīkūrūka, agītobokia Jorodani maita mūgwanja, o ta ūrīa mündū wa Ngai aamwīrīte, naguo mwīrī wake ūkīhona, ūgīthera ūkīhaana ta wa kaana kanini.

¹⁵ Hīndī īyo Naamani na arīa othe maamūteithagia magīcooka kūrī mündū wa Ngai. Nake akīrūgama mbere yake, akiuga atīrī, “Rīu nīndamenya atī gūtīrī Ngai ūngī thī yothe tiga gūkū Isiraeli. Ndagūthaitha wītīkīre kuoya kīheo kuuma kūrī ndungata yaku.”

¹⁶ Nake mūnabii akīmūcookeria atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova ūrīa ndungatagīra atūūrāga muoyo-rī, nīi ndingītīkīra kuoya kīndū o na kī.” Na rīrī, o na gūtuika Naamani nīamūringīrīrie mūno-rī, nīaregire.

¹⁷ Nake Naamani akiuga atīrī, “Angīkorwo ndūngīoya-rī, ndagūthaitha ūreke nīi ndungata yaku heo tīiri ūrīa wothe ūngīkuuo nī nyūmbū igīrī, nīgūkorwo ndungata yaku ndīrī hīndī igacooka kūruta maruta ma njino kana magongona kūrī ngai īngī, tiga o Jehova. ¹⁸ No rīrī, Jehova arorekera ndungata yaku ūndū-inī o ūyū ūmwē: Rīrīa mūthamaki mwathi wakwa arīitoonyaga hekarū ya Rimoni amīinamīrīre etiranītie na guoko gwakwa, na nīi nyinamīrīre ho-rī, rīrīa ngainamīrīra ndī hekarū-inī ya Rimoni, Jehova arorekera ndungata yaku nī ūndū wa gwīka ūguo.”

¹⁹ Hīndī īyo Elisha akīmwīra atīrī, “Thīi na thayū.”

Thuutha wa Naamani gūkorwo athīite itīina-rī, ²⁰ Gehazi, ndungata ya Elisha mūndū wa Ngai, agīiciiria atīrī, “Mwathi wakwa nīahūthīria Naamani ūcio Mūsuriata maūndū nī kūrega kwamūkīra indo iria ekūmūreheire. Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūrāga muoyo-rī, nīi nī ngūhanyūka ndīmūkinyīre nīguo njoe kīndū kuuma harīwe.”

²¹ Tondū ūcio Gehazi akīhiūha nīguo akinyīre Naamani. Rīrīa Naamani aamuonire ahanyūkīte arorete na kūrī we-rī, akiuma ngaari-inī ya ita nīguo amūtūnge. Akīmūiria atīrī, “Maūndū mothe nī mega?”

²² Nake Gehazi agīcookia atīrī, “Īi, maūndū mothe nī mega. Mwathi wakwa aandūma ngwīre atīrī, ‘Aanake eerī kuuma thiritū-inī ya anabii mooka kūrī nīi o rīu, moimīte būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu. Ndagūthaitha ūmahe taranda īmwē§ ya betha, na nguo cia magarūrīra meerī.’”

§ 5:22 nī ta kilo 34

²³ Nake Naamani akiuga atĩrĩ, “Itĩkĩra woe taranda igĩrĩ.” Agĩthaita Gehazi aciĩtikĩre, ningĩ akĩoha taranda igĩrĩ cia thahabu agĩciĩkĩra mĩhuko-inĩ ũĩrĩ hamwe na nguo cia magarũrĩra meerĩ. Nake akĩnengera ndungata ciake igĩrĩ, igĩkuua, igĩthiĩ mbere ya Gehazi. ²⁴ Rĩrĩa Gehazi aakinyire kĩrĩma-inĩ, agĩĩtia ndungata indo icio, agĩci-iga nyũmba. Nake akiugĩra ndungata icio ũhoro, nacio igĩĩthiĩra. ²⁵ Thuutha ũcio agĩtoonya nyũmba akĩrũgama mbere ya mwathi wake Elisha.

Nake Elisha akĩmũũria atĩrĩ, “Gehazi uuma kũ?”

Nake Gehazi akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku ndĩrĩ kũndũ igũthiĩte.”

²⁶ Nowe Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ roho wakwa nduuma hamwe nawe rĩrĩa mũndũ ũcio oimire ngaari-inĩ ya ita agũtũnge? Nĩ ihinda rĩa kuoya mbeeca, kana kwamũkĩra nguo, na mĩgũnda ya mĩtamaĩyũ na ya mĩthabĩbũ, na ndũũru cia mbũri na ng’ombe, na ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja? ²⁷ Mangũ ma Naamani nĩwe mekwĩgwatĩrĩra na njaro ciaku nginya tene.” Hĩndĩ ĩyo Gehazi akĩehera harĩ Elisha arĩ na mangũ na akerũha, akahaana o ta ira.

6

Ithanwa Kũrera Maaĩ Igũrũ

¹ Na rĩrĩ, thiritũ ya anabii ĩkĩĩra Elisha atĩrĩ, “Rora, handũ haha tũgomanaga nawe nĩ hanini mũno.

² Twĩtikĩrie tũthiĩ Jorodani, o mũndũ witũ akuue ĩtugĩ kuo; na ũtwĩtikĩrie twake handũ ha gũtũũraga kũu.”

Nake akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩi.”

³ Ningĩ ũmwe wao akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaita wĩtikĩre gũthiĩ na ndungata ciaku.”

Nake Elisha agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩtũgũthiĩ na inyuĩ.”

⁴ Nake Elisha agĩthiĩ hamwe nao.

Nao magĩthiĩ Jorodani na makĩambĩrĩria gũtema mĩtĩ.
⁵ Na rĩrĩa ũmwe wao aatemaga mũtĩ-rĩ, ithanwa rĩkĩgũa maaĩ-inĩ. Nake agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, riuma rĩa kũhooya!”

⁶ Nake mũndũ wa Ngai akĩũria atĩrĩ, “Rĩagũa ha?” Na rĩrĩa aamuonirie handũ hau, Elisha agĩtinia kamũtĩ, agĩgaikia ho, narĩo ithanwa rĩkĩrera maaĩ igũrũ. ⁷ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ithanwa.” Nake mũndũ ũcio agĩtam-bũrũkia guoko, akĩrĩoya.

Elisha Gũtega Asuriata Atumumu

⁸ Na rĩrĩ, mũthamaki wa Suriata aarĩ na mbaara na andũ a Isiraeli. Thuutha wa kũrĩkanĩra na anene ake, akĩmeera atĩrĩ, “Ngwamba kambĩ handũ hana na hana.”

⁹ Mũndũ wa Ngai agĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhũũge, na ndũkagerere handũ hana tondũ andũ a Suriata nĩho maraikũrũkĩra.” ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩtũma andũ magatuĩrie ũhoru wa handũ hau mũndũ wa Ngai aarĩtie ũhoru waho. Mahinda maingĩ Elisha nĩeragĩra mũthamaki wa Isiraeli kũndũ kũrĩa aagĩrĩrwo nĩ kwĩmenyerera, nake agaikaraga ehũũgĩte.

¹¹ Ũndũ ũcio ũkĩrakaria mũthamaki wa Suriata mũno. Nake agĩta anene ake na akĩmeera atĩrĩ, “Ngwenda kũmenya kuuma kũrĩ inyuĩ ũũ, nũũ witũ ũrĩ mwena wa mũthamaki wa Isiraeli?”

¹² Nake ũmwe wa anene ake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa, gũtirĩ o na ũmwe witũ ũrĩ mwena wake. No rĩrĩ, Elisha ũrĩa mũnabii kũu Isiraeli nĩwe wĩraga mũthamaki wa Isiraeli ciugo nginya iria waragia ũrĩ nyũmba yaku ya toro.”

¹³ Nake mũthamaki agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Thiĩi mũgatuĩrie kũrĩa arĩ, nĩguo ndũme andũ mamũnyiite.” Nake mũthamaki agĩcookerio ũhoru akĩrwo atĩrĩ, “Elisha

arĩ Dothani.” ¹⁴ Nake mũthamaki agĩtũma mbarathi na ngaari cia ita, na mbũtũ yarĩ na hinya kũu. Igĩthiĩ ũtukũ, ikĩrigiicĩria itũũra rĩu.

¹⁵ Na rĩrĩa ndungata ya mũndũ wa Ngai yokĩrire, ĩkiuma nja rũciinĩ tene, ĩkĩona atĩ mbũtũ ya ita, na mbarathi, na ngaari cia ita nĩciarigiicĩrie itũũra. Nayo ndungata ĩkĩũria atĩrĩ, “Wũi, mwathi wakwa-ĩ, tũgwĩka atĩa?”

¹⁶ Nake mũnabii akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo arĩa marĩ mwena witũ nĩ aingĩ gũkĩra arĩa marĩ mwena wao.”

¹⁷ * Nake Elisha akĩhooya atĩrĩ, “Wee Jehova, mũhingũre maitho nĩguo oone.” Nake Jehova akĩhingũra maitho ma ndungata ĩyo, nayo ĩkĩrora, ĩkĩona kũu irĩma-inĩ kũiyũire mbarathi na ngaari cia ita irĩ na mwaki, ciothe irigiicĩrie Elisha.

¹⁸ Na rĩrĩa thũ ciake ciaikũrũkaga irorete kũrĩ we-rĩ, Elisha akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Hũũra andũ aya na ũtumumu.” Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmahũũra na ũtumumu, o ta ũrĩa Elisha aahooete.

¹⁹ Elisha akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno tiyo njĩra, o na rĩrĩ tirĩo itũũra. Nũmĩrĩrai, na nĩngũmũtwara kũrĩ mũndũ ũrĩa mũracaria.” Nake akĩmatwara nginya Samaria.

²⁰ Maarĩkia kũingĩra itũũra rĩu inene, Elisha akiuga atĩrĩ, “Jehova hingũra andũ aya maitho nĩgeetha mone.” Nake Jehova akĩmahingũra maitho, nao makĩona, magĩkora marĩ thĩinĩ wa Samaria.

²¹ Rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aamoonire-rĩ, akĩũria Elisha atĩrĩ, “Baba ndĩmoorage? Nĩ wega ndĩmoorage?”

²² Nake Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkamoorage. No ũũrage andũ arĩa wĩnyiitĩire na rũhiũ rwaku rwa njora kana ũta? Mahe irio na maaĩ, marĩe na manyue, macooke

* 6:17 2Ath 2:11

mathiĩ kũrĩ mwathi wao.” ²³ Nĩ ũndũ ũcio akĩmathondek-
era iruga inene, nao maarĩkia kũrĩa na kũnyua, akĩmoigĩra
ũhoro nao magĩcooka kũrĩ mwathi wao. Nĩ ũndũ ũcio
mbũtũ cia ita cia Suriata igĩtiga gũtharĩkĩra bũrũri wa
Isiraeli rĩngĩ.

Ng’aragu Nene kũu Samaria

²⁴ Na rĩrĩ, thuutha ũcio Beni-Hadadi mũthamaki wa
Suriata agĩcookanĩrĩria mbũtũ ciake cia ita ciothe, igĩthiĩ,
ikĩrigiicĩria Samaria irĩtunyane. ²⁵ Na gũkĩgĩa na ng’aragu
nene mũno itũũra rĩu inene. Kũrigiicĩrio kwarĩo gũgĩkara
ihinda iraaya ũũ atĩ mūtwe wa ndigiri† wendagio cekerĩ
mĩrongo ĩnana‡ cia betha, nakĩo kĩbaba kĩmwe§ kĩa mai
ma ndutura gĩkeendio cekerĩ ithano.*

²⁶ Na rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aahĩtũkagĩra rũthingo
igũrũ-rĩ, mūtumia ũmwe akĩmũkaĩra, akĩmwĩra atĩrĩ,
“Mũthamaki, mwathi wakwa, ndeithia!”

²⁷ Nike mũthamaki akĩmũcookeria atĩrĩ, “Angĩkorwo
Jehova ndangĩgũteithia-rĩ, nĩ ingĩkũrutĩra ũteithio kũ?
Nĩ kuuma kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano, kana nĩ kuuma kĩhĩhĩro-
inĩ kĩa ndibei?” ²⁸ Ningĩ agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ
kĩragũthĩĩnia?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Mūtumia ũyũ aranjiĩrĩre atĩrĩ,
‘Ruta mũrũguo nĩgeetha tũmũrĩe ũmũthĩ, naruo rũciũ
tũkaaria mũriũ wakwa.’” ²⁹ Nĩ ũndũ ũcio tũraruga mũriũ
wakwa na tũramũrĩa. Mũthenya ũyũ ũngĩ ndĩramwĩra
atĩrĩ, ‘Ruta mũrũguo nĩgeetha tũmũrĩe,’ no aramũhitha.”

³⁰ Na rĩrĩa mũthamaki aaiguire ciugo cia mūtumia ũcio-
rĩ, agĩtembũranga nguo ciake. O agĩthiagĩra rũthingo
igũrũ-rĩ, andũ magĩcũthĩrĩria, makĩona atĩ eehumbĩte
nguo ya ikũnia thĩĩnĩ. ³¹ Nike akiuga atĩrĩ, “Ngai aronjĩka

† 6:25 Ndigiri yarĩ nyamũ ĩrĩ thaahu na ndiagĩrĩrwo nĩkũrĩno. ‡ 6:25 nĩ
ta kilo 1 § 6:25 nĩ ta lita robo ĩmwe (0.25) * 6:25 nĩ ta giramu 55

ũuru, na akĩrĩrĩrie kũnjĩka ũuru, angĩkorwo mĩtwe wa Elisha mũrũ wa Shafatu nĩũgũkorwo ũnyiitaine na mwĩrĩ wake ũmũthĩ!”

³² Na rĩrĩ, Elisha aikarĩte gwake nyũmba arĩ hamwe na athuuri. Nake mũthamaki agĩtũma mũndũ athiige mbere yake, no mũndũ ũcio ataanakinya, Elisha akĩra athuuri acio atĩrĩ, “Hĩ! Ī nĩmũrona ũrĩa mũũragani ũyũ andũmĩire mũndũ oke andinie mĩtwe? Atĩrĩrĩ, mũndũ ũcio ooka-rĩ, mũhinge mũrango, na mũũnyiitĩrĩre ndakaingĩre. Githĩ mũkubio wa magũrũ ma mwathi wake ndũrĩ o thuutha wake?”

³³ O akĩaria nao-rĩ, mũndũ ũcio watũmĩtwo agĩkũrũka, agĩkinya harĩ we. Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Mwanangĩko ũyũ uumĩte kũrĩ Jehova. Nĩ kĩ kĩngĩtũma njeterere Jehova makĩria ma ũguo?”

7

¹ Elisha akiuga atĩrĩ, “Thikĩrĩria kiugo kĩa Jehova. Jehova ekuuga ũũ: Ihinda ta rĩrĩ rũciũ-rĩ, kĩbaba kĩmwe* kĩa mũtu mũhinyu gĩkeendio cekerĩ ĩmwe,† nacio ibaba igĩrĩ‡ cia cairi ikeendio cekerĩ ĩmwe hau kĩhingo-inĩ gĩa Samaria.”

² Nake mũnene ũrĩa wateithagia mũthamaki akĩra mũndũ wa Ngai atĩrĩ, “O na Jehova angĩhingũra ndirica cia igũrũ-rĩ, ũndũ ũcio wahoteka?”

Nake Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩũkawona na maitho maku, no ndũkaarĩa o na kĩ!”

Ita rĩa Asuriata Kũũra

³ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na andũ ana maarũarĩte mangũ, maaikaraga itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra inene.§

* 7:1 nĩ ta kilo 7 † 7:1 nĩ ta giramu 11 ‡ 7:1 nĩ ta kilo 15 § 7:3 Andũ arĩa maakoragwo na mangũ matietikĩrĩtio gũikara kambĩ hamwe na andũ arĩa angĩ (Alaw 13:46).

Makĩrana atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩgũtũma tũikare haha nginya tũkue? ⁴ Tũngiuga atĩrĩ, ‘Nĩtũgũthiĩ thĩinĩ wa itũũra,’ o nakuo kũrĩ na ng’aragu, na no tũgũkua. Na tũngĩikara haha, no tũgũkua. Nĩ ũndũ ũcio rekei tũthiĩ kũu kambĩ-inĩ ya Asuriata, twĩneane kũrĩio. Mangĩtũhonokia, tũgĩtũũre muoyo; mangĩtũũraga, tũgĩkue.”

⁵ Hwaĩ-inĩ gũkĩira magĩũkĩra, magĩthiĩ kambĩ-inĩ ya Asuriata. Nao maakinya nyumĩrĩra ya kambĩ, magĩkora gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe kuo, ⁶ nĩgũkorwo Jehova nĩatũmĩte andũ a ita rĩa Asuriata maigue mũkubio wa ngaari cia ita, na wa mbarathi, na wa mbũtũ nene; nĩ ũndũ ũcio makĩrana atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, mũthamaki wa Isiraeli nĩakomborete athamaki a Ahiti na a Misiri nĩguo matũtharĩkĩre!” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩũkĩra, makĩũra hwaĩ-inĩ na mairia, magĩtiga hema ciao, o na mbarathi, na ndigiri. Magĩtiga kambĩ o ro ũguo yarĩ, na makĩũra nĩguo mahonokie mĩoyo yao.

⁸ Andũ arĩa maarĩ na mangũ magĩkinya nyumĩrĩra ya kambĩ, na magĩtoonya hema-inĩ ĩmwe. Makĩrĩa na makĩnyua, na magĩkuua betha, na thahabu, o na nguo, magĩthiĩ magĩcihitha. Magĩcooka rĩngĩ magĩtoonya hema ĩngĩ, makĩoya indo iria ciarĩ kuo o nacio magĩcihitha.

⁹ Magĩcooka makĩrana atĩrĩ, “Rĩu tũtireka wega. Mũthenya ũyũ nĩ wa kũheana ũhoru mwega, na ithuĩ no gũkira tũkirĩte nague. Tũngĩeterera nginya gũkĩe, no tũherithio. Rekei tũthiĩ o ro rĩu, tũkaheane ũhoru ũyũ nyũmba-inĩ ya mũthamaki.”

¹⁰ Nao magĩthiĩ magĩta arangĩri a ihingo cia itũũra, makĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũgũthiĩte kambĩ-inĩ ya Asuriata, na gũtirĩ mũndũ ũrĩ kuo, gũtirĩ o na mũgambo wa mũndũ, no mbarathi na ndigiri ciohetwo, nacio hema igatigwo o ro ũrĩa ciatarĩ.” ¹¹ Nao arangĩri a ihingo makĩanĩrĩra ũhoru ũcio, nague ũgĩkinyĩra nyũmba ya mũthamaki.

¹² Nake mūthamaki agĩũkĩra ũtukũ, na akĩra anene ake atĩrĩ, “Nĩngũmwĩra ũrĩa Asuriata matwĩkĩte. Nĩma-meneyete tũrĩ na ng’aragu, nĩ ũndũ ũcio nĩkĩo matigĩte kambĩ, makeehitha kũu gĩthaka-inĩ, magĩĩciiria atĩrĩ, ‘Tĩtherũ nĩmekuuma itũũra-inĩ na hĩndĩ ĩyo tũmanyiite mĩgwate marĩ muoyo na tũtoonye itũũra-inĩ inene.’”

¹³ Nake ũmwe wa anene ake agĩcookia atĩrĩ, “Tũma andũ amwe mathiĩ na mbarathi ithano iria itigaire itũũra-inĩ. Ũhoru wao githĩ ndũgũkĩhaana o ta wa Isiraeli othe arĩa marĩ gũkũ thĩinĩ. ĩĩ-ni, megũkorwo mahaana o ta Isiraeli aya othe makirĩ gũthira. Nĩ ũndũ ũcio reke tũmatũme magatuĩrie ũrĩa kũhaana.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio magĩthũura ngaari igĩrĩ cia ita na mbarathi ciacio, nake mūthamaki akĩmatũma marũmĩrĩre mbũtũ cia ita cia Asuriata. Nake agĩatha atwarithia akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũgatuĩrie ũrĩa kũhaana.”

¹⁵ Makĩmarũmĩrĩra o nginya Jorodani, magĩkora njĩra ĩiyũrĩte nguo na indo iria Asuriata maatete marĩ ihenya-inĩ makiũra. Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa maatũmĩtwo makĩhũndũka na magĩcookeria mūthamaki ũhoru ũcio.

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo andũ makiumagara, magĩthiĩ na magĩtaha indo kambĩ-inĩ ya Asuriata. Nĩ ũndũ ũcio kĩbaba kĩmwe kĩa mũtu kĩendagio cekerĩ ĩmwe, na ibaba igĩrĩ cia cairi ciendagio cekerĩ ĩmwe o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

¹⁷ Na rĩrĩ, mūthamaki aigĩte mũnene ũrĩa wamũteithagia akorwo arĩ mūrũgamĩrĩri wa kĩhingo, nao andũ makĩmũrangĩrĩria hau kĩhingo-inĩ, agĩkua, o ta ũrĩa mũndũ wa Ngai oigĩte rĩrĩa mūthamaki aathiĩte gwake mũciĩ. ¹⁸ ũndũ ũcio wekĩkire o ta ũrĩa mũndũ wa Ngai eerĩte mūthamaki: “Ihinda o ta rĩrĩ rũciũ, kĩbaba kĩmwe kĩa mũtu gĩkeendio cekerĩ ĩmwe, nacio ibaba igĩrĩ cia cairi ikeendio cekerĩ ĩmwe kĩhingo-inĩ gĩa Samaria.”

¹⁹ Mūnene ūcio eerīte mūdū wa Ngai atīrī, “O na Jehova angīhingūra ndirica cia igūrū-rī, ūndū ūcio wahoteka?” Nake mūdū wa Ngai aamūcookeirie atīrī, “Nīūkawona na maitho maku, no ndūkaarīa o na kī!”
²⁰ Ūguo noguo gwekikire kūrī mūnene ūcio, nīgūkorwo andū maamūrangīrīrie hau kihingo-inī, agīkua.

8

Mūshunami Gūcookerio Mūgūnda

¹ Na rīrī, Elisha akīra mūtumia ūrīa aariūkīrie mwana atīrī, “Thīi hamwe na andū a nyūmba yaku mūgaikare kwa ihinda kūrīa mūngīhota gūikara, tondū Jehova nīatuīte kūgīe ng’aragu būrūri-inī ūyū, īrīa īkūniina mīaka mūgwanja.” ² Nake mūtumia ūcio agīka o ta ūrīa mūdū wa Ngai oigīte. We mwene na andū a nyūmba yake magīthīi na magīkara būrūri wa Afilisti mīaka mūgwanja.

³ Na rīrī, mīaka mūgwanja yathira-rī, akiuma būrūri wa Afilisti, agīthīi kūrī mūthamaki kūmūthaita nī ūndū wa nyūmba na gīthaka gīake. ⁴ Mūthamaki aaragia na Gehazi, ndungata ya mūdū wa Ngai, akīmwīra atīrī, “Ta njīra maūdū mothe manene marīa Elisha aaneka.” ⁵ O rīrīa Gehazi eeraga mūthamaki ūrīa Elisha aariūkīrie mūdū-rī, mūtumia ūrīa wariūkīrio mūrīū nī Elisha agīka gūthaita mūthamaki nī ūndū wa nyūmba na gīthaka gīake.

Nake Gehazi akiuga atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa, ūyū nīwe mūtumia ūcio, na mūrīū ūrīa wariūkīrio nī Elisha nīwe ūyū.” ⁶ Nake mūthamaki akīūra mūtumia ūhorō ūcio, nake akīmūhe ūhorō.

Ningī mūthamaki akīra mūnene ūmwe wake ūhorō wa mūtumia ūcio, akīmwīra atīrī, “Mūcookerie kīrīa gīothe kīarī gīake, hamwe na uumithio wotha wa gīthaka gīake, kuuma mūthenya ūrīa oimire būrūri ūyū o nginya rīu.”

Hazaeli Kũũraga Beni-Hadadi

⁷ Na rĩrĩ, Elisha agĩthiĩ Dameski, nake Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata aarĩ mũrũaru. Rĩrĩa mũthamaki eerirwo atĩrĩ, “Mũndũ wa Ngai nĩokĩte nginya gũkũ,”
⁸ akĩĩra Hazaeli atĩrĩ, “Oya kĩheo, ũthiĩ ũtũnge mũndũ wa Ngai. Tuĩria ũhoru harĩ Jehova na ũndũ wake; mũũrie atĩrĩ, ‘Nĩ nĩngũhona ndwari ĩno?’”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Hazaeli agĩthiĩ gũtũnga Elisha, aku-ũite kĩheo kĩa indo iria njega cia Dameski,* ikuuĩtwo nĩ ngamĩira mĩrongo ĩna. Hazaeli agĩthiĩ, akĩrũgama mbere ya Elisha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũguo Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata nĩwe wandũma ngũũrie atĩrĩ, ‘Nĩ nĩngũhona ndwari ĩno?’”

¹⁰ Nake Elisha agĩcookia atĩrĩ, “Thiĩ ũmwĩre atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩkũhona’; no Jehova nĩanguũrĩrie atĩ no egũkua.”
¹¹ Elisha akĩmũkũũrĩra maitho amũrorete nginya Hazaeli agĩconoka. Nake mũndũ wa Ngai akĩam-bĩrĩria kũrĩra.

¹² Nake Hazaeli akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwathi wakwa arĩre?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũndũ nĩnjũũ ũũru ũrĩa ũkaarehere andũ a Isiraeli. Nĩũgacina cĩgitĩro ciao iria nũmu, na ũũrage aanake ao na rũhiũ rwa njora, ũtungu-manie twana twao thĩ, na ũtarũre nda cia andũ-a-nja arĩa marĩ nda.”

¹³ Nake Hazaeli akĩmũũria atĩrĩ, “Ndungata ĩno yaku ĩtarĩ ta ngui-rĩ, yahota atĩa gwĩka ũndũ mũnene ũguo?”

Nake Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova nĩanyonetie atĩ nĩũgatuĩka mũthamaki wa Suriata.”

¹⁴ Nĩngĩ Hazaeli agĩtigana na Elisha agĩcooka kũrĩ mwathi wake. Rĩrĩa Beni-Hadadi aamũũririe atĩrĩ, “Elisha

* 8:9 Itũũra rĩa Dameski rĩarĩ ngumo ũhoru-inĩ wa wonjoria, na rĩarĩ gatagatĩ ka bũrũri wa Misiri, na Asia Nini, na Mesopotamia.

akwĩrire atĩa?” Hazaeli akĩmũcookeria atĩrĩ, “Anjĩĩrire ti-itherũ nĩũkũhona.” ¹⁵ No mũthenya ũyũ ũngĩ Hazaeli akĩoya taama mũritũ, akĩũtobokia maaĩ-inĩ, akĩhumbĩra mũthamaki ũthiũ naguo, o nginya agĩkua. Nake Hazaeli agĩthamaka ithenya rĩake.

Jehoramu Mũthamaki wa Juda

¹⁶ Mwaka-inĩ wa ĩtano wa wathani wa Joramu mũrũ wa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, Jehoramu mũrũ wa Jehoshafatu akĩambĩrĩria gũthamaka Juda. ¹⁷ Jehoramu aarĩ na ũkũrũ wa miaka mĩrongo ĩtatũ na ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu miaka ĩnana. ¹⁸ Nĩathiire na mĩthiire ya athamaki a Isiraeli, o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabu yekĩte, nĩgũkorwo aahikirie mwarĩ wa Ahabu. Nĩekire maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova. ¹⁹ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa ndungata yake Daudi, Jehova ndeendaga kwananga Juda. Nĩeranĩire atĩ nĩegũtũũria tawa nĩ ũndũ wa Daudi na njiaro ciake nginya tene.

²⁰ Mahinda ma Jehoramu-rĩ, andũ a Edomu nĩmaremeire Juda na makĩgĩa na mũthamaki wao ene. ²¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoramu agĩthĩ Zairu hamwe na ngaari ciake ciothe cia ita. Andũ a Edomu makĩmũrigiicĩria hamwe na anene a ngaari ciake cia ita, no agĩũkĩra na akĩũra ũtukũ; narĩ ita rĩake, o na kũrĩ o ũguo, rĩkĩũra rĩgĩcooka mũciĩ. ²² Nginyagia ũmũthĩ andũ a Edomu matũũraga maremeire Juda. Andũ a Libina o nao makĩrega watho wa Juda o ihinda-inĩ rĩu.

²³ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoramu, na marĩa mothe eekire, githĩ matandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma mahinda ma athamaki a Juda? ²⁴ Nake Jehoramu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo hamwe nao itũũra-inĩ rĩa Daudi. Nake mũriũ Ahazia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Ahazia mūthamaki wa Juda

²⁵ Mwaka-inĩ wa ikūmi na ĩĩrĩ wa wathani wa Joramū mūrū wa Ahabu mūthamaki wa Isiraeli-rĩ, Ahazia mūrū wa Jehoramū mūthamaki wa Juda nĩguo ambĩĩrie gūthamaka. ²⁶ Ahazia aarĩ na ũkūrū wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ĩĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mūthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mwaka ũmwe. Nyina eetagwo Athalia, mwarĩ wa mwana wa Omuri mūthamaki wa Isiraeli.[†] ²⁷ Nake Ahazia agĩthĩ na mĩthĩire ya nyūmba ya Ahabu, na agĩka ũũru maitho-inĩ ma Jehova o ta ũrĩa nyūmba ya Ahabu yekĩte, nĩgũkorwo nĩmatarainie na nyūmba ya Ahabu nĩ ũndũ wa kũhikania kuo.

²⁸ Ahazia nĩmathiire na Joramū mūrū wa Ahabu nĩguo makarũe na Hazaeli mūthamaki wa Suriata kũu Ramothu-Gileadi. Nao Asuriata makĩguraria Joramū; ²⁹ nĩ ũndũ ũcio Mūthamaki Joramū akĩhũndũka, agĩthĩ Jezireeli nĩguo akahonie nguraro iria aagurarĩtio nĩ Asuriata kũu Ramothu makĩrũa na Hazaeli mūthamaki wa Suriata.

Hĩndĩ ĩyo Ahazia mūrū wa Jehoramū mūthamaki wa Juda agĩkūrũka, agĩthĩ Jezireeli akarore Joramū mūrū wa Ahabu, tondũ nĩagurarĩtio.

9

Jehu Gũitĩrĩrio Maguta Atũke Mūthamaki wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mūnabii Elisha agĩta mūndũ ũmwe wa thiritũ ya anabii, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thinĩkĩra nguo yaku ya igūrũ mūcibi-inĩ, na ũkuue mbũthũ ĩno ya maguta, ũthĩ nginya Ramothu-Gileadi. ² Wakinya kũu, ũcarie Jehu mūrū wa Jehoshafatu, mūrū wa Nimushi. Ũthĩ kūrĩ we, ũmũtigithanie na andũ a thiritũ yake, ũmũingĩrie kanyũmba ga thĩinĩ. ³ Ũcooke woe mbũthũ ya maguta ũmũitĩrĩrie

[†] 8:26 Mūtumia wa Mūthamaki Joramū eetagwo Athalia, na aarĩ mwarĩ wa Ahabu.

mūtwe na uuge atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Ndagũitĩrĩria maguta ũtuĩke mũthamaki wa Isiraeli.’ Ūcooke ũhingũre mūrango ũre; ndũgaikare!”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwanake ũcio mūnabii agĩthiĩ nginya Ramothu-Gileadi. ⁵ Rĩrĩa aakinyire kuo, agĩkora anene a mbūtũ cia ita maikarĩte hamwe. Akĩra mūnene wao atĩrĩ, “Mūnene, ndĩ na ndũmĩrĩri yaku.”

Nake Jehu akĩũria atĩrĩ, “Ithuothe-rĩ, nĩ ũrĩkũ ũrĩ na ndũmĩrĩri yake?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩwe mūnene, ndũmĩrĩri nĩ yaku.”

⁶ Jehu agĩũkĩra, akĩingĩra nyũmba. Nake mūnabii agĩitĩrĩria Jehu maguta mūtwe, akiuga atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga ũũ: ‘Ndagũitĩrĩria maguta ũtuĩke mũthamaki wa andũ a Jehova a Isiraeli. ⁷ Wee-rĩ, nĩũkaniina nyũmba ya Ahabu mwathi waku nĩgeetha ndĩrĩhĩrie thakame ya anabii ndungata ciakwa, na thakame ya ndungata cia Jehova ciothe ĩrĩa yaitirwo nĩ Jezebeli. ⁸ Nyũmba yothe ya Ahabu nĩĩgathira biũ. Nĩnganiina nyũmba yothe ya Ahabu na ndĩmũniinĩre arũme othe, arĩa ngombo na arĩa matarĩ ngombo thĩinĩ wa Isiraeli. ⁹ Nyũmba ya Ahabu ngaamĩtua o ta nyũmba ya Jeroboamu mūrũ wa Nebati, na ta ya Baasha mūrũ wa Ahija. ¹⁰ Ha ũhoru wa Jezebeli-rĩ, agaatambuurangwo nĩ ngui arĩ mũgũndainĩ wa Jezireeli, na gũtirĩ mündũ ũkaamũthika.’” Nake akĩhingũra mūrango akĩũra.

¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa Jehu ooimire nja kũrĩ anene a thiritũ yake, mündũ ũmwe wao akĩmũũria atĩrĩ, “Maũndũ mothe nĩ mega? Mũgũrũki ũcio egũũkĩte kũrĩ we nĩki?”

Nake Jehu agĩcookia atĩrĩ, “Wee nĩũũĩ mündũ ũcio o na maũndũ marĩa aaragia.”

¹² Nao makiuga atĩrĩ, “Tiga gũtũheenia, twĩre ma.”

Jehu akiuga atĩrĩ, “Anjĩira ũũ: ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndagũitĩrĩria maguta ũtuĩke mũthamaki wa Isiraeli.’”

¹³ Nao makĩhiũha kuoya nguo ciao cia igũrũ, magĩciara ngathĩ-inĩ cia nyũmba arũgame ho, magĩcooka makĩhuha karumbeta na makĩanĩrĩra atĩrĩ, “Jehu nĩwe mũthamaki!”

Jehu Kũũraga Joramu na Ahazia

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, Jehu mũrũ wa Jehoshafatu, mũrũ wa Nimushi, agĩciirĩra gũũkĩrĩra Joramu. (Hĩndĩ ĩyo Joramu na Isiraeli yothe maagitagĩra Ramothu-Gileadi, kuuma kũrĩ Hazaeli mũthamaki wa Suriata. ¹⁵ No Mũthamaki Joramu nĩacookete Jezireeli akahonie irona iria aagurarĩtio nĩ Asuriata, rĩrĩa maarũaga na Hazaeli mũthamaki wa Suriata.) Nike Jehu akiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩmwetĩkĩra ũguo, mũtikareke mũndũ o na ũmwe oime itũũra-inĩ athĩĩ akaheane ũhoro ũcio Jezireeli.” ¹⁶ Ningĩ Jehu akĩhaica ngaari yake ya ita, agĩthĩĩ Jezireeli, tondũ nĩkuo Joramu aahurũkĩte, na Ahazia mũthamaki wa Juda nĩaikũrũkĩte agathĩĩ kũmũrora.

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa mũrori wa itũũra aarũgamĩte mũthiringo-inĩ mũraihi na igũrũ kũu Jezireeli, akĩona mbũtũ cia ita cia Jehu igĩũka, agĩĩtana, akiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrona mbũtũ cia ita igĩũka.”

Nike Joramu agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Ethaai mũndũ wa mbarathi, ũmũtũme athĩĩ acitũnge, aciũrie atĩrĩ, ‘Mũũkĩte na thayũ?’”

¹⁸ Nike mũndũ ũcio akĩhaica mbarathi, agĩthĩĩ gũtũnga Jehu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũũ nĩguo mũthamaki ekũũria: ‘Wee-rĩ, ũũkĩte na thayũ?’”

Nike Jehu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũrĩ na ũhoro ũrĩkũ na thayũ? Nyuma thuutha.”

Nake mūrori wa itũūra agĩcookia ũhoro, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa twatũma nĩakinya harĩo, na ndaracooka na gũkũ.”

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩtũma mũndũ wa keerĩ wa mbarathi. Aakinya kũrĩ o akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo mũthamaki eekũũria: ‘Mũũkĩte na thayũ?’”

Nake Jehu agĩcookia atĩrĩ, “Ũrĩ na ũhoro ũrĩkũ na thayũ? Nyuma thuutha.”

²⁰ Nake mūrori wa itũūra agĩcookia ũhoro, akiuga atĩrĩ, “Nĩakinya harĩo, no-o nake ndaracooka na gũkũ. Mũtwarĩre wa ngaari ya ita nĩ ta mũtwarĩre wa Jehu mūrũ wa Nimushi; atwarithagia ta mũgũrũki.”

²¹ Nake Joramu agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Ohererai mbarathi ngaari-inĩ yakwa ya ita.” Na ciohererwo, Joramu mũthamaki wa Isiraeli na Ahazia mũthamaki wa Juda makiumagara, o mũndũ arĩ ngaari-inĩ yake ya ita, magatũnge Jehu. Magĩcemanía nake kamũgũnda-inĩ karĩa kaarĩ ka Nabothu ũrĩa Mũjezireeli. ²² Rĩrĩa Joramu onire Jehu, akĩmũũria atĩrĩ, “Jehu, ũũkĩte na thayũ?”

Nake Jehu agĩcookia atĩrĩ, “Kũngĩgĩa na thayũ atĩa, ũhooi wa mĩhianano wothe na ũrogi wa nyũkwa, Jezebeli, ũingĩhĩte ũũ?”

²³ Joramu akĩgarũrũka akĩũra, akiugaga atĩrĩ, “Ahazia, kũrĩ na njikanĩrĩrio!”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Jehu akĩruta ũta wake, akĩratha Joramu gatagatĩ ga ciande. Naguo mũguĩ ũgĩtheeca ngoro yake, agĩtungumana ngaari-inĩ yake. ²⁵ Nake Jehu akĩĩra Bidikari mũnene wa ngaari yake ya ita atĩrĩ, “Muoe ũmũikie mũgũnda-inĩ ũrĩa warĩ wa Nabothu ũrĩa Mũjezireeli. Ririkana rĩrĩa nĩ nawe twatwaraga ngaari cia ita tũrĩ thuutha wa ithe Ahabu, rĩrĩa Jehova aaririe ũrathi ũyũ ũmũkonĩ, akiuga ũũ: ²⁶ ‘Mũthenya wa ira nĩndĩronire

thakame ya Nabothu na thakame ya ariũ ake, nĩguo Jehova ekuuga, na ti-itherũ nĩngatũma ũmĩrĩhĩre mũgũnda-inĩ o ũyũ, nĩguo Jehova ekuuga.’ Rĩu kĩmuoe, ũmũikie mũgũnda-inĩ ũcio, kũringana na kiugo kĩa Jehova.”

²⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Ahazia mũthamaki wa Juda onire ũrĩa kwahaana, akĩũra na njĩra ya Bethi-Hagani. Nake Jehu akĩmũhanyũkia, akĩanagĩrĩa atĩrĩ, “Mũũragei o nakel!” Nao makĩmũgurarĩria arĩ ngaari-inĩ yake ya ita erekeire Guri hakuhĩ na Ibileamu, no akĩũrĩa Megido, agĩkuĩra kuo. ²⁸ Nacio ndungata ciake ikĩmũkuua na ngaari ya ita, ikĩmũtwara Jerusalemu, na makĩmũthika hamwe na maithe make mbĩrĩa-inĩ yake, itũũra-inĩ rĩa Daudi. ²⁹ (Ahazia aatuĩkite mũthamaki wa Juda mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Joramũ mũrũ wa Ahabu).

Jezebeli kũũragwo

³⁰ Ningĩ Jehu agĩthĩ Jezireeli. Na rĩrĩa Jezebeli aaiguire ũguo-rĩ, akĩhaka maitho make rangi na akĩgemia njuĩrĩ yake, agĩcũthĩrĩa nja arĩ ndirica-inĩ. ³¹ Rĩrĩa Jehu aatoonyaga kĩhingo-inĩ, Jezebeli akĩmũũria atĩrĩ, “Ŭũkite na thayũ, Zimuri, wee mũũragi wa mwathi waku?”

³² Nake Jehu akĩrora na igũrũ ndirica-inĩ, agĩtana akĩũria atĩrĩ, “Nũ ũrĩ mwena wakwa? Nũ?” Nao andũ eerĩ kana atatũ maarĩ ahakũre makĩmũrora arĩ thĩ. ³³ Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Mũikie thĩ!” Nĩ ũndũ ũcio makĩmũikia akĩgũa thĩ, nayo thakame ĩmwe yake ikĩmin-jũkĩra rũthingo o hamwe na mbarathi iria ciamũran-gagĩrĩa thĩ na magũrũ ma cio.

³⁴ Jehu agĩtoonya nyũmba ya ũthamaki thĩinĩ akĩrĩa na akĩnyua. Nake akiuga atĩrĩ, “Menyererai mũndũ-wa-nja ũcio mũrume, na mũmũthike tondũ araari mwarĩ wa mũthamaki.” ³⁵ No rĩrĩa maathiire nja makamũthike, matiakorire kĩndũ o na kĩmwe kĩa mwĩrĩ wake, tiga o ihĩndĩ rĩa mũtwe wake, na magũrũ, na moko make. ³⁶ Nao

makĩhũndũka, makĩra Jehu ũhoro ũcio, nake akiuga atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kiugo kĩa Jehova kĩrĩa aaririe na kanua ka ndungata yake Elija ũrĩa Mũtishibi, akiuga atĩrĩ: Ngui nĩikaarĩa mwĩrĩ wa Jezebeli kamũgũnda-inĩ ka Jezireeli. ³⁷ Nakĩo kĩimba kĩa Jezebeli gĩgaatuĩka o ta rūrua kĩrĩ thĩ kamũgũnda-inĩ ka Jezireeli, nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ũkaahota kuuga atĩrĩ, ‘Ŭyũ nĩ Jezebeli.’”

10

Andũ a Nyũmba ya Ahabu Kũũragwo

¹ Na rĩrĩ, Samaria kwarĩ na ariũ a nyũmba ya Ahabu mĩrongo mũgwanja. Nĩ ũndũ ũcio Jehu akĩandĩka marũa akĩmatũma Samaria kũrĩ anene a Jezireeli, na athuuri, na areri a ciana cia Ahabu, akĩmeera atĩrĩ, ² “Tondũ mũrĩ na ciana cia mwathi wanyu, na ningĩ mũrĩ na ngaari cia ita na mbarathi, na itũũra inene rĩirigĩre na thingo cia hinya, o na indo cia mbaara-rĩ, marũa maya maamũkinyĩra-rĩ, ³ thuurai mũriũ ũrĩa mwega na mwagĩrĩru mũno wa mwathi wanyu, na mũmũikarĩrie gĩtĩ kĩa ũnene gĩa ithe. Mũcooke mũrũĩre nyũmba ya mwathi wanyu.”

⁴ No-o makĩmaka makiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo athamaki eerĩ matiigana kũmũtooria-rĩ, ithuĩ twakĩhota atĩa?”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio ũrĩa warĩ mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na mwathi wa itũũra, na athuuri, na areri a ciana magĩtũmĩra Jehu ndũmĩrĩrĩ ĩno: “Ithuĩ tũrĩ ndungata ciaku, na nĩtũgwĩka ũrĩa wotha ũkuuga. Tũtiigũtua mũndũ o na ũmwe mũthamaki; wee ĩka o ũrĩa ũngĩona kwagĩrĩre.”

⁶ Nake Jehu akĩmaandĩkĩra marũa ma keerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo mũrĩ mwena wakwa na nĩmũkũnjathĩkĩra, ũragai ariũ a mwathi wanyu, mũgooka na ciongo ciao gũkũ Jezireeli ihinda o ta rĩrĩ rũciũ.”

Na rĩrĩ, ariũ a mũthamaki mĩrongo mũgwanja maarĩ na atongoria a itũũra aĩa maamareraga. ⁷ Na rĩrĩa marĩa maakinyire, andũ acio makĩnyiita ariũ acio mĩrongo mũgwanja a mũthamaki na makĩmooraga othe. Magĩkĩra ciongo ciao ikabũ-inĩ, magĩcitwarĩra Jehu o kũu Jezireeli. ⁸ Rĩrĩa mũndũ ũrĩa watũmĩtwo aakinyire, akĩĩra Jehu atĩrĩ, “Nĩmarehe ciongo cia ciana cia mũthamaki.”

Nake Jehu agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Ciigei irũndo igĩrĩ itoonyero-inĩ rĩa itũũra o nginya rũciinĩ.”

⁹ Rũciinĩ rũrũ rũngĩ Jehu akiumagara. Akĩrũgama mbere ya andũ othe, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ mũtihĩtĩtie. Nĩ nĩ nĩ ndaciriĩre ndundu ya gũũkĩrĩra mwathi wakwa na ngĩmũũraga, no nũũ ũragĩte andũ aya othe? ¹⁰ Menyai ũũ, atĩ gũtirĩ kiugo o na kĩmwe kĩarĩtio nĩ Jehova igũrũ rĩa nyũmba ya Ahabu gĩtakahingio. Jehova ekĩte o ũrĩa oigĩte na kanua ka ndungata yake Elija.” ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehu akĩũraga andũ othe a nyũmba ya Ahabu aĩa maatigaire kũu Jezireeli, o ũndũ ũmwe na atongoria ake othe, na arata ake a hakuhĩ, o na athĩnjĩri-ngai ake, na gũtirĩ mũndũ wahonokire.

¹² Jehu agĩcooka akiumagara, agĩthiĩ Samaria. Aakinya Bethi-Ekedi ya Ariĩthi-rĩ, ¹³ agĩtũngana na andũ amwe aĩa maatarainie na Ahazia mũthamaki wa Juda akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a nyũmba ya Ahazia, na tũũkĩte kũgeithia mbarĩ ya mũthamaki, na ya mũtumia wa mũthamaki.”

¹⁴ Nake agĩathana atĩrĩ, “Nĩmanyiitwo marĩ muoyo!” Nĩ ũndũ ũcio makĩmatwara marĩ muoyo makĩmooragĩra gĩthima-inĩ kĩa Bethi-Ekedi, maarĩ andũ mĩrongo ĩna na eerĩ. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wahonokire.

¹⁵ Nake aarĩkia kuuma kũu, agĩkora Jehonadabu mũrũ wa Rekabu,* o nake okĩte kũmũtũnga. Nake Jehu akĩmũgeithia, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ na ũiguano na niĩ, o ta ũrĩa ndĩ na ũiguano nawe?”

Nake Jehonadabu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ ndĩ naguo.”

Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Kũngĩkorwo nĩ ũguo-rĩ, rehe guoko.” Nĩ ũndũ ũcio Jehonadabu agĩka ũguo, nake Jehu akĩmũteithĩrĩria kũhaica ngaari-inĩ ya ita. ¹⁶ Nake Jehu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka tũthĩi nawe ũkeonere ũrĩa ndĩrutaniĩrie na kiyo nĩ ũndũ wa Jehova.” Nake akĩmũkuua na ngaari yake ya ita.

¹⁷ Rĩrĩa Jehu aakinyire Samaria-rĩ, akĩũraga andũ othe a nyũmba ya Ahabu arĩa maatigaire, akĩmaniina kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elija.

Ndungata cia Baali

¹⁸ Ningĩ Jehu agĩcookereria andũ othe hamwe, akĩmeera atĩrĩ, “Ahabu aatungatĩire Baali o hanini; no Jehu ekũmũtungatĩra makĩria. ¹⁹ Na rĩrĩ, tũmanĩrai anabii othe a Baali, na atungati othe ayo, o na athĩnjĩri-ngai ayo othe. Tigĩrĩrai atĩ gũtirĩ o na ũmwe ũtarĩ ho, tondũ nĩngũrutĩra Baali igongona inene. Mũndũ wotho ũkwaga gũũka, ndegũtũũra muoyo.” Nowe Jehu ekaga ũguo arĩ na wara wa kũũraga atungati othe a Baali.

²⁰ Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Itanai kĩũngano gĩa gũtĩĩithia Baali.” Nĩ ũndũ ũcio magĩkĩanĩrĩra kĩũngano kũu. ²¹ Nake agĩcooka agĩtũma ũhoru kũndũ guothe Isiraeli, nao atungati othe a Baali magĩũka; na gũtirĩ o na ũmwe watĩĩrie. Makĩgomana hekarũ-inĩ ya Baali o nginya ikĩiyũra kuuma mwena ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ. ²² Nake Jehu akĩĩra

* 10:15 Ciana cia Rekabu ciarĩ na kiyo gĩa gũtungatĩra Ngai (Jer 35:6-10), na mĩtũũrĩre wacio ndwarĩ na maũndũ maingĩ ma gwitanga.

mũikaria wa harĩa nguo ciaigagwo atĩrĩ, “Rehere ndungata ciothe cia Baali nguo.” Nĩ ũndũ ũcio agĩcirehere nguo.

²³ Hĩndĩ iyo Jehu na Jehonadabu mūrũ wa Rekabu magĩtoonya hekarũ ya Baali. Jehu akĩira ndungata cia Baali atĩrĩ, “Rorai mĩena yothe muone atĩ gũtirĩ ndungata cia Jehova irĩ haha hamwe na inyuĩ, o tiga ndungata cia Baali.” ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya marute magongona, na maruta ma njino. Na rĩrĩ, Jehu nĩagĩte arũme mĩrongo ĩnana kũu nja akameera atĩrĩ: “Ũmwe wanyu angĩrekere-ria mũndũ wa arĩa ngũneana moko-inĩ manyu oore-rĩ, we egũkua ithenya rĩa mũndũ ũcio.”

²⁵ Rĩrĩa Jehu aarĩkirie kūruta igongona rĩa njino-rĩ, agĩatha arangĩri na anene ao atĩrĩ, “Toonyai thĩinĩ mũ-moorage; mũtikareke mũndũ o na ũmwe wao oore.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmooraga na hiũ cia njora. Nao arangĩri na anene ao magĩikia mĩrĩ yao nja, magĩcooka magĩtoonya ihooero rĩa na thĩinĩ rĩa hekarũ ya Baali. ²⁶ Nao makĩruta ihiga rĩrĩa rĩamũre nja ya hekarũ ya Baali na makĩrĩcina. ²⁷ Makĩmomora ihiga rĩrĩa rĩamũre rĩa Baali, na magĩtharia hekarũ ya Baali makĩmitua kĩoro o na nginya ũmũthĩ.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehu akĩniina biũ ũhooi wa Baali thĩinĩ wa Isiraeli. ²⁹ No rĩrĩ, ndaatiganire na mehia ma Jeroboamu mūrũ wa Nebati, marĩa aatũmire Isiraeli meehie ma kũhooya mĩhianano ya njaũ ya thahabu kũu Betheli na Dani.

³⁰ Nake Jehova akĩira Jehu atĩrĩ, “Tondũ nĩwĩkĩte wega, ũkahingia ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ makwa, na ũgeeka nyũmba ya Ahabu ũrĩa ndaatanyĩte kũmeka-rĩ, njiaro ciaku igũtũura ithamakagĩra Isiraeli nginya rũciaro rwa kana.” ³¹ No Jehu ndaigana kũmenyerera kũiga watho wa Jehova, Ngai wa Isiraeli, na ngoro yake yothe. Ndaigana

gütigana na mehia ma Jeroboamu, marĩa atũmĩte andũ a Isiraeli mehie.

³² Matukũ-inĩ macio, Jehova nĩambĩrĩrie kũnyiihia mĩhaka ya Isiraeli. Hazaeli nĩatooririe andũ a Isiraeli bũrũri-inĩ wao wothe ³³ mwena wa irathĩro wa Jorodani na bũrũri-inĩ wothe wa Gileadi, (Bũrũri wa Gadi na Rubeni na Manase), kuuma Aroeri gũtwarana na mũkuru wa Arinoni, kũgerera Gileadi nginya Bashani.

³⁴ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehu-rĩ, na marĩa mothe eekire, na marĩa mothe ahingirie-rĩ, githĩ matandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

³⁵ Nake Jehu akĩhurũka na maithe make na agĩthikwo Samaria. Nake mũriũ Jehoahazu agĩtuũka mũthamaki ithenya rĩake. ³⁶ Narĩo ihinda rĩrĩa Jehu aathamakĩire Isiraeli kũu Samaria rĩarĩ mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩnana.

11

Athalia na Joashu

¹ Rĩrĩa Athalia nyina wa Ahazia onire atĩ mũriũ nĩakuarĩ, agĩthiĩ na mbere kũũraga andũ othe a nyũmba yothe ya ũthamaki. ² No rĩrĩ, Jehosheba, mwarĩ wa Mũthamaki Jehoram na mwarĩ wa nyina na Ahazia, akĩoya Joashu mũrũ wa Ahazia akĩmweheria kuuma kũrĩ ariũ a mũthamaki aĩa maakirie kũũragwo. Akĩmũiga hamwe na mũreri wake kanyũmba ga gũkoma, akĩmũhitha kuuma kũrĩ Athalia; nĩ ũndũ ũcio Joashu ndaigana kũũragwo. ³ Aikarire ahithĩtwo hamwe na mũreri wake thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova* mĩaka ĩtandatũ ĩrĩa Athalia aathamakire bũrũri ũcio.

* ^{11:3} Jehoiada ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai nĩwe warĩ mũthuuri wa Jehosheba (2Maũ 22:11).

⁴ Mwaka-inĩ wa mūgwanja, Jehoiada agĩtūmanĩra anene a ikundi arĩa maathaga thigari igana rĩmwe, thĩinĩ wa andũ arĩa meetagwo Akari, na arangĩri nao magĩũka kũrĩ we kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. Nake akĩgĩa kĩrĩkanĩro nao na akĩmehĩtithĩria kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. Agĩ-cooka akĩmoonĩa mũriũ wa mũthamaki. ⁵ Akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, “Mūgwĩka ũũ: Inyuĩ arĩa othe mūgaako-rwo mũrĩ wĩra mũthenya wa thabatũ-rĩ, gĩcunjĩ kĩmwe kĩanyu gĩa ithatũ gĩkaarangĩra nyũmba ya ũthamaki, ⁶ nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩrangĩre Kĩhingo gĩa Suri, ningĩ gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩkorwo kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩrĩ thu-utha wa arangĩri arĩa mateithanagia kũrangĩra hekarũ, ⁷ na inyuĩ andũ arĩa makoragwo thĩinĩ wa ikundi icio ingĩ igĩrĩ, arĩa matakoragwo wĩra mũthenya wa thabatũ-rĩ, othe makaarangĩra hekarũ nĩ ũndũ wa mũthamaki. ⁸ Mũikare mũthiũrũrũkĩirie mũthamaki, o mũndũ anyi-itĩte indo ciake cia mbaara na guoko. Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkaamũkuhĩrĩria no nginya ooragwo. Mũikare hakuhĩ na mũthamaki o harĩa hothe angĩthĩ.”

⁹ Nao anene a ita arĩa maathaga ikundi cia andũ igana rĩmwe magĩũka o ta ũrĩa Jehoiada, mũthĩnjĩri-Ngai aathanĩte. O mũnene akĩoya andũ ake, arĩa maathĩiaga wĩra mũthenya ũcio wa thabatũ na arĩa moimagĩra wĩra hĩndĩ ĩyo, othe magĩũka kũrĩ Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai. ¹⁰ Nake akĩhe anene acio matimũ na ngo irĩa ciarĩ cia Mũthamaki Daudi, irĩa ciakoragwo hekarũ-inĩ ya Jehova. ¹¹ Nao arangĩri, o mũndũ arĩ na indo ciake cia mbaara, magĩthiũrũrũkĩria mũthamaki hau hakuhĩ na kĩgongona, na magĩthiũrũrũkĩria hekarũ kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini wayo.

¹² Jehoiada akĩrehe mũrũ wa mũthamaki akĩmwĩkĩra thũmbĩ, akĩmũnengera Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, na akĩmwanĩrĩra atĩ nĩwe mũthamaki. Makĩmũitĩrĩria

maguta, nao andũ makĩhũũra hĩ na makĩanĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Mũthamaki arotũũra nginya tene!”

¹³ Rĩrĩa Athalia aaiguire inegene rĩa andũ na arangĩri, agĩthiĩ kũrĩ andũ hekarũ-inĩ ya Jehova. ¹⁴ Agĩcũthĩrĩria na akĩona mũthamaki arũgamĩte gĩtugĩ-inĩ o ta ũrĩa mũtugo warĩ. Nao anene na ahuhi tũrumbeta maarũgamĩte hakuhĩ na mũthamaki, nao andũ othe a bũrũri magakena makĩhuhaga tũrumbeta. Nake Athalia agĩtembũranga nguo ciake cia igũrũ, na akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ungumania! Ungumania!”

¹⁵ Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai agĩatha anene a ita a thigari igana igana arĩa maarĩ arũgamĩrĩri a mbũtũ, akĩmeera atĩrĩ, “Mũrutũrũrei, mũmũrehe arĩ gatagatĩ ga thigari, na mũndũ o wotho ũngĩmuuma thuutha, ooragwo.” Nĩgũkorwo mũthĩnjĩri-Ngai nĩoigĩte atĩrĩ, “Ndakooragĩrwo hekarũ-inĩ ya Jehova.” ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyĩtĩra harĩa mbarathi ciatoonyagĩra igĩthiĩ nja cia nyũmba ya ũthamaki, makĩmũũragĩra hau.

¹⁷ Nake Jehoiada akĩgĩa na kĩrĩkanĩro gatagatĩ ka Jehova, na mũthamaki, o na andũ, atĩ o nĩmegũtuĩka andũ a Jehova. Ningĩ agĩcooka agĩthondeka kĩrĩkanĩro gatagatĩ ka mũthamaki na andũ. ¹⁸ Nao andũ othe a bũrũri magĩthiĩ hekarũ-inĩ ya Baali na makĩmĩtharia. Makiunanga igongona na mĩhianano, na makĩũragĩra Matani ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-ngai wa Baali hau mbere ya igongona icio.

Ningĩ Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai akĩiga arangĩri hau hekarũ-inĩ ya Jehova. ¹⁹ Nake agĩthiĩ na anene a ita arĩa maarũgamagĩrĩra ikundi cia thigari igana igana, na Akari, na arangĩri, o hamwe na andũ othe a bũrũri, na marĩ hamwe makĩruta mũthamaki hekarũ-inĩ ya Jehova makĩmũtwara nyũmba ya ũthamaki matoonyeire kĩhingo-inĩ kĩa arangĩri. Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩkarĩra

gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki. ²⁰ Nao andũ othe a bũrũri magĩkena. Nariĩ itũũra rĩkĩhoorera, tondũ Athalia nĩarikĩtie kũũragwo na rũhiũ rwa njora nyũmba-inĩ ya ũthamaki.

²¹ Joashu aarĩ wa mĩaka mũgwanja rĩrĩa aambĩrĩrie gwithana.

12

Joashu Gũcookereria Hekarũ

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mũgwanja wa Jehu, Joashu agĩtuĩka mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna. Nyina eetagwo Zibia; na oimĩte Birishiba.

² Joashu nĩekire maũndũ marĩa magĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova mĩaka ĩrĩa yothe Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai aamũtaarire. ³ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũrutĩra magongona gũtieheririo; andũ mathiire na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁴ Joashu akĩra athĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Cookanĩrĩriai mbeeca iria ciothe irehagwo irĩ cia maruta marĩa maamũre ma hekarũ ya Jehova, na mbeeca iria iru-tagwo cia gwĩtara, na mbeeca iria ciamũkagĩrwo kuuma mũhĩtwa-inĩ ya andũ o na mbeeca iria irehagwo hekarũ na ũndũ wa kwĩyendera. ⁵ Ītikĩriai mũthĩnjĩri-Ngai o wotha aamũkagĩre mbeeca kuuma kũrĩ ũmwe wa aigi a kĩgĩina, na mũreke ihũthĩrwo na gũcookereria hekarũ kũrĩa guothe ĩngĩkorwo ĩrĩ tharũku.”

⁶ Na rĩrĩ, o na gũkinyĩria mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa Mũthamaki Joashu, athĩnjĩri-Ngai magĩkorwo matiacoookereirie hekarũ. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Joashu agĩta Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mũtaracookereria hekarũ kũrĩa ĩtharũkĩte? Mũtigateie mbeeca ingĩ kuuma kũrĩ aigi kĩgĩina, no cineanei nĩguo icookererie hekarũ

kūrīa itharūkīte.” ⁸ Nao athīnjīri-Ngai magītīkīra atī matikūngania mbeeca ingī kuuma kūrī andū, na atī o ene tio megūcookereria hekarū.

⁹ Nake Jehoiada ūrīa mūthīnjīri-Ngai akīoya ithandūkū na agītūra ngunīko yarīo irīma. Akīrīiga mwena wa ūrīo wa mūdū agītoonya hekarū ya Jehova. Athīnjīri-Ngai arīa maarangagīra itoonyero magītīkīra mbeeca ciothe ithandūkū-inī iria ciarehagwo hekarū-inī ya Jehova. ¹⁰ Hīndī īrīa yothe moonaga mbeeca nīci-aingīha ithandūkū-inī, mwandīki-marūa wa mūthamaki na mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene mookaga, magatara mbeeca iria ciakoragwo irehetwo hekarū-inī ya Jehova na magaciīkīra mīhuko. ¹¹ Rīrīa mūigana wa mbeeca wahinga, makanengera andū arīa maathuurītwo matuīke arori a wīra wa hekarū. Mbeeca icio ciarīhaga aruti a wīra wa hekarū ya Jehova na andū a wīra wa mbaū, na aaki, ¹² na arīa maakaga na mahiga, na aicūhia a mahiga. Maagūrāga mbaū na mahiga maicūhie nī ūndū wa gūcookereria hekarū ya Jehova kūrīa yatharūkīte na makarīha mahūthīro mothe ma gūcookereria hekarū.

¹³ Mbeeca iria ciarehagwo hekarū-inī itiahūthagīrwo na gūthondeka irāī cia betha, kana magathī ma gūthima ndaambī, kana mbakūri cia kūminjaminja, kana tūrum-beta, kana kīndū o gīothe gīa thahabu kana gīa betha nī ūndū wa hekarū ya Jehova. ¹⁴ Mbeeca icio ciarīhaga aruti a wīra arīa maarutaga wīra wa gūcookereria hekarū. ¹⁵ Matorāgia mathabu ma mbeeca kuuma kūrī andū arīa maanengerete mbeeca marīhe aruti a wīra, tondū andū acio maarī ehokeku biū. ¹⁶ Mbeeca cia maruta ma mahītia, na maruta ma mehīa itiarehagwo hekarū-inī ya Jehova, icio ciarī cia athīnjīri-Ngai.

¹⁷ Ihinda-inī o rīu Hazaeli mūthamaki wa Suriata akīambata agīthīī agītharīkīra Gathu na akīrītaha. Ningī

akĩhũndũka, agĩthiĩ gũtharĩkĩra Jerusalemu. ¹⁸ No rĩrĩ, Joashu mũthamaki wa Juda akĩoya indo ciothe iria ciatheretio ikaamũrwo nĩ maithe make, nao nĩ Jehoshafatu, na Jehoram na Ahazia, athamaki a Juda o na iheo iria we mwene aamũrĩte, o na thahabu iria ciakoretwo kīgĩĩna-inĩ kĩa hekarũ ya Jehova, o na iria ciarĩ nyũmba ya ũthamaki, agĩcineana itwarĩrwo Hazaeli mũthamaki wa Suriata, nake agĩthiĩ, agĩtiga gũtharĩkĩra Jerusalemu.

¹⁹ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Joashu, na ũrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ²⁰ Nao anene ake makĩmũciirĩrĩa ndundu mamũũkĩrĩre, makĩmũũragĩra Bethi-Milo, njĩra-inĩ ya gũthiĩ Sila. ²¹ Nao anene arĩa maamũũragire nĩ Jozakaru mũrũ wa Shimeathu, na Jehozabadu mũrũ wa Shomeru. Joashu agĩkua na agĩthikwo hamwe na maithe make itũũra-inĩ rĩa Daudi. Nake mũriũ Amazia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

13

Jehoahazu Mũthamaki wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo iirĩ na ĩtatũ wa wathani wa Joashu mũrũ wa Ahazia mũthamaki wa Juda, Jehoahazu mũrũ wa Jehu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩathana mĩaka ikũmi na mũgwanja.

² Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova nĩ ũndũ wa kũrũmĩrĩra mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie, nake ndaigana kũmatiga.

³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Isiraeli, nake akĩmaneana ihinda iraaya moko-inĩ ma Hazaeli mũthamaki wa Suriata, na Beni-Hadadi mũriũ wake.

⁴ Nake Jehoahazu agĩthaitha Jehova, nake Jehova akĩmũigua tondũ nĩonete ũrĩa mũthamaki wa Suriata aahinyagĩrĩria Isiraeli. ⁵ Nake Jehova akĩhe Isiraeli mũhonokia, akĩmaruta kuuma watho-inĩ wa Suriata. Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũũra mĩciĩ-inĩ yao o ta tene. ⁶ No rĩrĩ, matiigana gũtigana na mehia ma nyũmba ya Jeroboamu, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie; na magĩthĩĩ na mbere namo, o na ningĩ gĩtugĩ kĩa Ashera gĩgĩtũũra kĩrũgamĩte kũu Samaria.

⁷ Gũtirĩ kĩndũ gĩatigarĩtio gĩa ita rĩa Jehoahazu, tiga andũ arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi mĩrongo ĩtano, na ngaari ikũmi cia ita, na thigari cia magũrũ 10,000, nĩgũkorwo mũthamaki wa Suriata nĩathũkĩtie icio ingĩ agĩcitua o ta rũkũngũ rwa kĩhuhĩro-inĩ.

⁸ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoahazu, na ũrĩa wotho eekire, na maũndũ marĩa aahingirie-rĩ, githĩ matandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli? ⁹ Nake Jehoahazu akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo Samaria. Nake mũriũ Jehoashu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Jehoashu Mũthamaki wa Isiraeli

¹⁰ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja wa Joashu mũthamaki wa Juda, Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. ¹¹ Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na ndaatiganire na mehia o na mamwe ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie; aathiire na mbere namo.

¹² Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoashu, na ũrĩa wotho eekire, na maũndũ marĩa aahingirie, o na mbaara yake na Amazia mũthamaki wa Juda-rĩ, githĩ matandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma Athamaki a Isiraeli? ¹³ Jehoashu akĩhurũka hamwe na

maithe make, nake Jeroboamu agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene. Jehoashu aathikirwo kũu Samaria hamwe na athamaki a Isiraeli.

¹⁴ Na rĩrĩ, Elisha aarĩ mūrũaru mūrĩmũ ũrĩa wamũũragire. Nake Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli agĩkũrũka, agĩthĩĩ kũmuona na akĩmũrĩrĩra. Akiuga atĩrĩ, “Wũi baba-ĩ! Wũi baba-ĩ! Ngaari cia ita na ahaici a mbarathi a Isiraeli!”

¹⁵ Nake Elisha akiuga atĩrĩ, “Oya ũta o na mĩguĩ.” nake agĩĩka o ũguo. ¹⁶ Nake akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Oya ũta na moko maku,” nake aarĩkia kuoya, Elisha akĩgĩrĩra mũthamaki moko.

¹⁷ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Hingũra ndirica ya irathĩro,” Nake akĩmĩhingũra. Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikia mũguĩ!” Nake akĩũikia. Elisha akiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ mũguĩ wa Jehova wa ũhootani, wa kũhoota Asuriata! Nĩũkahoota Asuriata kũu Afeki na ũmaniine biũ.”

¹⁸ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mĩguĩ,” Nake mũthamaki akĩmĩoya. Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta mĩgũthithie thĩ.” Nake akĩmĩgũthithia thĩ maita matatũ, agĩtiga. ¹⁹ Nake mũndũ wa Ngai akĩrakara nĩ ũndũ wake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkwagĩrĩrwo nĩ kũmĩringithia maita matano kana matandatũ; ũguo nĩguo ũngĩgaatooria andũ a Suriata na ũmaniine biũ. No rĩu ũkaamahoota o maita matatũ tu.”

²⁰ Nake Elisha agĩkua na agĩthikwo.

Na rĩrĩ, atharĩkĩri a kuuma Moabi maahũthĩrĩte gũtoonya bũrũri-inĩ o kĩambĩrĩria kĩa mwaka. ²¹ Hĩndĩ ĩmwe andũ amwe a Isiraeli magĩthika mũndũ-rĩ, o rĩmwe makĩona gĩkundi kĩa atharĩkĩri; nĩ ũndũ ũcio magĩikia kĩimba kĩa mũndũ ũcio maathikaga mbĩrĩra-inĩ ya Elisha. Hĩndĩ ĩrĩa kĩimba kũ kĩahutanirie na mahĩndĩ ma Elisha, mũndũ ũcio akĩrĩũka, akĩrũgama na magũrũ make.

²² Hazaeli mūthamaki wa Suriata aahinyĩrĩrie Isiraeli matukũ mothe ma ũthamaki wa Jehoahazu. ²³ No rĩrĩ, Jehova akĩmatuga na akĩmaiguĩra tha, akĩmarũmbũiya nĩ ũndũ wa kĩrĩkanĩro gĩake na Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu. Nginyagia ũmũthĩ, akoretwo atekwenda kũmani-ina kana kũmaingata mehere mbere yake.

²⁴ Hazaeli mūthamaki wa Suriata agĩkua, nake mũriũ Beni-Hadadi agĩtuĩka mūthamaki ithenya rĩake. ²⁵ Hĩndĩ iyo Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu agĩtunya Beni-Hadadi mũrũ wa Hazaeli matũũra marĩa Hazaeli aatahĩte mbaara-inĩ kuuma kũrĩ ithe Jehoahazu. Joashu aamũtooririe maita matatũ, na nĩ ũndũ ũcio agĩcookia matũũra ma Isiraeli.

14

Amazia Mūthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wa Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mūthamaki wa Isiraeli, Amazia mũrũ wa Joashu mūthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka.

² Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mūthamaki, nake agĩthamaka arĩ kũu Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda. Nake nyina eetagwo Jehoadini, na oimĩte Jerusalemu. ³ Nĩekire maũndũ marĩa moonagwo magĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte. Maũndũ-inĩ mothe eekire o ta ũrĩa ithe Joashu ekaga. ⁴ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁵ Thuutha wa ũthamaki gũkorwo ũrũmĩte moko-inĩ make, akĩũraga anene arĩa moragĩte ithe Joashu ũrĩa warĩ mūthamaki. ⁶ No rĩrĩ, ndaigana kũũraga ariũ a oragani acio, kũringana na ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Watho wa Musa harĩa Jehova aathanĩte atĩrĩ: “Maithe ma ciana

matikooragwo nĩ ũndũ wa ciana, o na kana ciana ciũragwo nĩ ũndũ wa maithe mao; o mũndũ arĩkuaga nĩ ũndũ wa mehia make mwene.”

⁷ Ningĩ nĩwe wahootire 10,000 cia andũ a Edomu kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Cumbĩ, na agĩtunyana itũũra rĩa Sela mbaara-inĩ, akĩrĩtua Jokitheeli, rĩitwa rĩrĩa rĩitagwo nginya ũmũthĩ.

⁸ Hĩndĩ iyo Amazia agĩtũma andũ kũrĩ Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mũrũ wa Jehu, mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ “Ūka tũng’ethanĩre ũthiũ kwa ũthiũ.”

⁹ No rĩrĩ, Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Amazia mũthamaki wa Juda atĩrĩ: “Mahiũ ma nyeki-inĩ ma kũu Lebanoni nĩmatũmĩire mũtarakwa ndũmĩrĩri o kũu Lebanoni makĩwĩra atĩrĩ, ‘Heana mwarĩguo ahikio nĩ mũrũ wakwa.’ Hĩndĩ iyo nyamũ ya gĩthaka kũu Lebanoni ĩgĩũka ĩkĩrangĩrĩria mahiũ macio ma nyeki-inĩ na makinya mayo.

¹⁰ Ti-itherũ nĩũtooretie Edomu, na rĩu nĩũtuĩkĩte mwĩtĩĩ. Wĩgaathe nĩ ũndũ wa ũhootani waku, no ikara mũciĩ! Nĩ kĩ gĩgũtũma wĩrehere thĩĩna, wĩniinithie we mwene, o hamwe na andũ a Juda?”

¹¹ O na kũrĩ ũguo, Amazia ndaigana gũthikĩrĩria; nĩ ũndũ ũcio Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩmũtharĩkĩra. We na Amazia mũthamaki wa Juda makĩng’ethanĩra kũu Bethi-Shemeshu thĩĩnĩ wa Juda.

¹² Andũ a Juda makĩhũũrwo nĩ andũ a Isiraeli, na o mũndũ akĩũrĩra gwake mũciĩ. ¹³ Nake Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩnyĩita Amazia mũthamaki wa Juda mũrũ wa Joashu mũrũ wa Ahazia, o kũu Bethi-Shemeshu. Ningĩ Jehoashu agĩthĩĩ Jerusalemu na akĩmomora rũthingo rwa Jerusalemu, kuuma Kĩhingo-inĩ kĩa Efiraimu nginya Kĩhingo gĩa Koine, handũ ha buti ta magana matandatũ* kũraiha. ¹⁴ Nake akĩoya thahabu yothe na betha na indo

* 14:13 nĩ ta mita 180

ciothe iria ciarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova na iria ciarĩ igĩĩna-inĩ cia nyũmba ya ũthamaki. Ningĩ agĩtaha andũ na agĩcooka Samaria.

¹⁵ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoashu, na marĩa eekire, na marĩa aahingirie, o hamwe na mbaara yake ĩrĩa maarũire na Amazia mũthamaki wa Juda-rĩ, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli? ¹⁶ Jehoashu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo Samaria hamwe na athamaki a Isiraeli. Nake mũriũ Jeroboamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

¹⁷ Amazia mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda aatũũrire muoyo mĩaka ikũmi na ĩtano thuutha wa gĩkuũ kĩa Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mũthamaki wa Isiraeli.

¹⁸ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ ma wathani wa Amazia, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

¹⁹ Nao andũ makĩgĩa ndundu ya kũmũũkĩrĩra kũu Jerusalemu, nake Amazia akĩũrĩra Lakishi, no magĩtũma andũ mamũrũmĩrĩre kũu Lakishi, na makĩmũũragĩra kuo. ²⁰ Nĩacookirio akuuĩtwo na mbarathi, agĩthikwo Jerusalemu hamwe na maithe make, itũũra-inĩ inene rĩa Daudi.

²¹ Hĩndĩ ĩyo andũ othe a Juda makĩoya Azaria arĩ na mĩaka ikũmi na ĩtandatũ, makĩmũtua mũthamaki ithenya rĩa ithe Amazia. ²² Nĩwe waakire Elathu rĩngĩ, na akĩrĩ-cookeria Juda thuutha wa Amazia kũhurũka na maithe make.

Jeroboamu wa Keerĩ Mũthamaki wa Isiraeli

²³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩtano wa wathani wa Amazia mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda, Jeroboamu mũrũ wa Jehoashu, mũthamaki wa Isiraeli agĩtuĩka mũthamaki kũu Samaria, na agĩthamaka mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe.

²⁴ Nĕkire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na ndaatiganire na mehia o na mamwe ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie. ²⁵ Nĩwe wa-cookirie mĩhaka ya Isiraeli kuuma Lebo-Hamathu nginya Iria-inĩ rĩa Araba kũringana na kiugo kĩa Jehova Ngai wa Isiraeli kĩrĩa kĩarĩtio nĩ ndungata yake Jona mũrũ wa Amitai, ũrĩa warĩ mũnabii kuuma Gathi-Heferi.

²⁶ Jehova nĩonete ruo rũnene rwa andũ othe a Isiraeli, arĩa maarĩ ngombo na arĩa mataarĩ ngombo, akĩona ũrĩa maathĩĩnĩkĩte, na gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe wa kũmatei-thia. ²⁷ Na tondũ Jehova ndoigĩte atĩ nĩegũtharia rĩitwa rĩa Isiraeli gũkũ thĩ-rĩ, nĩamahonokirie na guoko kwa Jeroboamu mũrũ wa Jehoashu.

²⁸ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jeroboamu, ũrĩa wothe eekire, o na mbaara iria aahootanire, o na ũrĩa aatunyanĩire Isiraeli matũũra ma Dameski na Hamathu, marĩa maarĩ ma Juda tene-rĩ, githĩ matandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli? ²⁹ Jeroboamu nĩahurũkire hamwe na maĩthe make, o acio maarĩ athamaki a Isiraeli. Nake mũriũ Zekaria agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

15

Azaria Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo iĩrĩ na mũgwanja wa ũthamaki wa Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli, Azaria mũrũ wa Amazia mũthamaki wa Juda, akĩambĩrĩria gũthamaka. ² Nake aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ikũmi na ĩtandatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na iĩrĩ. Nyina eetagwo Jekolia, na oimĩte Jerusalemu. ³ Nake nĕkire maũndũ marĩa maarĩ magĩrĩru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Amazia eekĩte. ⁴ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa

gūtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona o na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁵ Jehova nĩahũũire mũthamaki na mangũ o nginya mũthenya ũrĩa aakuire, na aatũũire nyũmba arĩ wiki.* Jothamu mũrũ wa mũthamaki akĩrũgamĩrĩra nyũmba ya ũthamaki, na agaathaga andũ a bũrũri ũcio.

⁶ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Azaria, na ũrĩa wothe eekire, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ⁷ Azaria akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hakuhi nao itũũra-inĩ inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Jothamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Zekaria mũthamaki wa Isiraeli

⁸ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ na ĩnana wa Azaria mũthamaki wa Juda, Zekaria mũrũ wa Jeroboamu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩeri ĩtandatũ. ⁹ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa maithe make meekĩte. Ndaigana gũtiga mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli mehie.

¹⁰ Shalumu mũrũ wa Jabeshi nĩaciirĩre gũũkĩrĩra Zekaria. Akĩmũtharĩkĩra mbere ya andũ, akĩmũũraga, nake agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. ¹¹ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Zekaria, mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli. ¹² Nĩ ũndũ ũcio kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩrio Jehu nĩkĩahingire, kĩrĩa kĩoigĩte atĩrĩ: “Njaro ciaku nĩgaĩkarĩra gĩtĩ kĩa ũnene wa Isiraeli nginya rũciarĩ rwa kana.”

Shalumu Mũthamaki wa Isiraeli

* 15:5 Ngai nĩahũũire Mũthamaki Azaria (na nowe Uzia) na mangũ nĩ ũndũ wa kũruta wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ateetĩkĩritio kũruta (2Maũ 26:16-21).

¹³ Na rĩrĩ, Shalumu mūrũ wa Jabeshi aatuĩkire mũthamaki mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ na kenda wa ũthamaki wa Uzia mũthamaki wa Juda, nake agĩthamaka mweri ũmwe kũu Samaria. ¹⁴ Menahemu mūrũ wa Gadi akiuma Tiriza, agĩthĩĩ Samaria. Agĩtharĩkĩra Shalumu mūrũ wa Jabeshi kũu Samaria, akĩmũũraga, na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

¹⁵ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Shalumu, na ndundu ya gũũkanĩrĩra rĩra aatongoretie, mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

¹⁶ Hĩndĩ iyo Menahemu, arutĩtie Tiriza agĩtharĩkĩra Tifisa, na akĩũraga mũndũ wothe warĩ itũũra, rĩu inene thĩinĩ o na arĩa maarĩ hakuhĩ narĩo, tondũ nĩmaregire kũhingũra ihingo ciao. Akĩhũũra Tifisa, na agĩtarũra nda cia andũ-a-nja arĩa maarĩ na nda.

Menahemu Mũthamaki wa Isiraeli

¹⁷ Mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ na kenda wa Azaria mũthamaki wa Juda, Menahemu mūrũ wa Gadi agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli, na agĩthamaka Samaria mĩaka ikũmi. ¹⁸ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Hĩndĩ ya wathani wake wothe, ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu mūrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

¹⁹ Hĩndĩ iyo Puli mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra bũrũri ũcio, nake Menahemu akĩmũhe taranda ngiri ĩmwe† cia betha nĩguo amũteithĩrĩrie kũrũmia ũthamaki wake wega. ²⁰ Menahemu agĩtia mbeeca icio na hinya kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli. Mũndũ o wothe gĩtonga aarĩ arute cekeri mĩrongo itano‡ cia betha, nĩguo iheo mũthamaki wa Ashuri. Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Ashuri akĩehera, na ndaikarire bũrũri ũcio rĩngĩ.

† 15:19 nĩ ta tani 34 ‡ 15:20 nĩ ta nuthu kilo

²¹ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Menahemu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli? ²² Menahemu akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Pekaia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Pekaia Mũthamaki wa Isiraeli

²³ Mwaka-inĩ wa mĩrongo itano wa ũthamaki wa Azaria mũthamaki wa Juda, Pekaia mūrũ wa Menahemu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka ĩrĩ. ²⁴ Pekaia agĩka maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova. Ndaigana gũtiga mehia ma Jeroboamu mūrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli mehie. ²⁵ Ũmwe wa anene ake, Peka mūrũ wa Remalia, agĩciĩrĩra ndundu ya kũmũũkĩrĩra. Arĩ na andũ mĩrongo itano kuuma Gileadi, agĩthĩ, akĩũraga Pekaia hamwe na Arigobu na Ariehe, kũu Samaria, kiĩrigo-inĩ gĩa kwĩgitĩra kĩa nyũmba ya ũthamaki. Nĩ ũndũ ũcio, Peka akĩũraga Pekaia na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

²⁶ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Pekaia, na ũrĩa wothe eekire-rĩ, mandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

Peka Mũthamaki wa Isiraeli

²⁷ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo itano na ĩrĩ wa Azaria mũthamaki wa Juda, Peka mūrũ wa Remalia agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka mĩrongo ĩrĩ. ²⁸ Nake agĩka maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova. Ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu mūrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli mehie.

²⁹ Hĩndĩ ya Peka mũthamaki wa Isiraeli, nĩguo Tigilathu-Pileseru, mũthamaki wa Ashuri, ookire agĩtunyana Ijoni, na Abeli-Bethi-Maaka, na Janoa, na

Kadeshi na Hazoru. Nīatunyanire Gileadi, na Galili, hamwe na bŭrŭri wothe wa Nafitali na agĩthaamĩria andũ aakuo Ashuri. ³⁰ Ningĩ Hoshea mŭrũ wa Ela agĩciĩrĩra ndundu ya gũũkĩrĩra Peka mŭrũ wa Remalia. Nake akĩmũtharĩkĩra na akĩmũũraga, agĩcooka agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩĩrĩ wa ũthamaki wa Jothamu mŭrũ wa Uzia.

³¹ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Peka, na ũrĩa wothe eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

Jothamu Mũthamaki wa Juda

³² Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wa Peka mŭrũ wa Remalia mũthamaki wa Isiraeli, Jothamu mŭrũ wa Uzia mũthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka. ³³ Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. Nyina eetagwo Jerusha mwarĩ wa Zadoku. ³⁴ Nĩekire maũndũ marĩa maagĩrĩire maithe-inĩ ma Jehova o ta ũrĩa ithe Uzia eekĩte. ³⁵ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo. Jothamu agĩaka rĩngĩ kĩhingo kĩa rũgongo kĩa hekarũ ya Jehova.

³⁶ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jothamu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ³⁷ (Matukũ-inĩ macio Jehova akĩambĩrĩria gũtũma Rezini mũthamaki wa Suriata, na Peka mŭriũ wa Remalia, mokĩrĩre Juda.) ³⁸ Nake Jothamu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao itũũra inene rĩa Daudi, na norĩo itũũra rĩa ithe. Nake mŭriũ Ahazu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

16

Ahazu Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ikũmi na mũgwanja wa ũthamaki wa Peka mūrũ wa Remalia, Ahazu mūrũ wa Jothamu mũthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka.

² Ahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. Nake ndaigana gwĩka maũndũ magĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova Ngai wake, ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

³ Aathiiaga na mĩthĩire ya athamaki a Isiraeli, o na akĩruta mūrĩũ arĩ igongona rĩa njino, akĩrũmĩrĩra njĩra iria irĩ magigi cia ndũrĩrĩ iria Jehova aingatire ciehere mbere ya Isiraeli. ⁴ Nĩaarutĩire magongona na agĩcinĩra ũbumba kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ-inĩ twa irĩma, o na rungu rwa mĩtĩ rĩrĩa mĩruru.

⁵ Hĩndĩ ĩyo Rezini mũthamaki wa Suriata, na Peka mūrũ wa Remalia mũthamaki wa Isiraeli, makiumagara makahũũrane na Jerusalemu, na makĩrigiicĩria Ahazu, no matiamũtooririe. ⁶ Hĩndĩ ĩyo Rezini mũthamaki wa Suriata agĩtunyana itũũra rĩa Elathu, akĩrĩcookeria Suriata, na akĩingata andũ a Juda. Andũ a Edomu magĩthaamĩra Elathu, na matũire kuo nginya ũmũthĩ.

⁷ Ahazu agĩtũma andũ kũrĩ Tigilathu-Pileseru mũthamaki wa Ashuri makamwĩre atĩrĩ, “Nĩ nĩ ndungata na ngombo yaku. Ambata, ũũke ũũhonokie kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Suriata na mũthamaki wa Isiraeli, arĩa maratharĩkĩra.” ⁸ Nake Ahazu agĩkuua betha na thahabu iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na igĩina-inĩ iria cia nyũmba ya ũthamaki, na agĩcitũma irĩ iheo kũrĩ mũthamaki wa Ashuri. ⁹ Mũthamaki wa Ashuri agĩtũkĩra na ũndũ wa gũtharĩkĩra itũũra rĩa Dameski na akĩrĩtunyana. Agĩthaamia atũũri akuo akĩmatwara Kiri na akĩũraga Rezini.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Ahazu agĩthiĩ Dameski gũtũngana na Tigilathu-Pilesere mũthamaki wa Ashuri. Nake akĩona kīgongona kũu Dameski, agĩtũmĩra Uria mũthĩnjĩri-Ngai mũcoro wa kīgongona kũu o na mwakĩre wakĩo o ta ũrĩa gĩakĩtwo. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩaka kīgongona kũringana na ũrĩa wothe aatũmĩrwo, gĩcoretwo nĩ Mũthamaki Ahazu kuuma Dameski, na agĩkĩrĩkia mbere ya Mũthamaki Ahazu gũcooka. ¹² Rĩrĩa mũthamaki aacookire kuuma Dameski na akĩona kīgongona kũu, agĩkuhĩrĩria na akĩrutĩra igongona igũrũ rĩakĩo. ¹³ Akĩruta igongona rĩake rĩa njino na rĩa mũtu, na agĩitĩrĩria indo iria irutagwo cia kũnyuuu na akĩminjaminjĩria kīgongona kũu thakame ya maruta ma ũiguano. ¹⁴ Nakĩo kīgongona gĩa gĩcango kĩrĩa kĩarĩ mbere ya Jehova, agĩkĩruta mwena wa na mbere wa hekarũ, kuuma gatagatĩ-inĩ ga kīgongona kũu kĩerũ na hekarũ ya Jehova, agĩkĩga mwena wa gathigathini wa kīgongona kũu kĩerũ.

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Ahazu akĩhe Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai mawatho maya: “Igũrũ rĩa kīgongona kũu kĩnene kĩerũ, rutagĩra ho iruta rĩa njino rĩa rũciinĩ, na iruta rĩa mũtu rĩa hwaĩ-inĩ, na iruta rĩa mũthamaki rĩa njino, na iruta rĩake rĩa mũtu, na iruta rĩa njino rĩa andũ othe a bũrũri, na iruta rĩao rĩa mũtu na iruta rĩao rĩa kũnyuuu. Na ũminjaminjagĩrie kīgongona thakame yothe ya maruta ma njino na ya magongona. No kīgongona gĩa gĩcango, ndĩrikĩhũthagĩra na gũtuĩria ũhoru kuuma kũrĩ Jehova.” ¹⁶ Nake Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩka o ta ũrĩa Mũthamaki Ahazu aamwathĩte.

¹⁷ Mũthamaki Ahazu akĩeheria icunjĩ cia mwena-inĩ, na akĩeheria irai kuuma makaari-inĩ macio. Akĩeheria itangi rĩrĩa rĩetagwo Karia igũrũ rĩa mĩhianano ya ndegwa cia gĩcango iria ciakanyiitĩrĩre, na agĩkaigĩrĩra itina-inĩ cia

mahiga. ¹⁸ Nīheririe gīthaku gĩa Thabatũ kīrĩa gĩakĩtwo hekarũ-inĩ, na agĩthaamia itoonjero rĩa athamaki hau nja ya hekarũ ya Jehova, nĩguo akenie mũthamaki wa Ashuri.

¹⁹ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Ahazu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ²⁰ Nake Ahazu akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hamwe nao Itũũra-inĩ inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Hezekia agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

17

Hoshea Mũthamaki wa Mũthia wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa mĩrongo ĩĩrĩ wa Ahazu mũthamaki wa Juda, Hoshea mūrũ wa Ela agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka kenda.

² Agĩĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa athamaki a Isiraeli arĩa maarĩ mbere yake meekĩte.

³ Shalimaneseru mũthamaki wa Ashuri akĩambata agatharĩkĩre Hoshea, ũrĩa warĩ ndungata ya Shalimaneseru na nĩamũrĩhaga igooti. ⁴ No mũthamaki wa Ashuri nĩamenyire atĩ Hoshea aarĩ mũkunyanĩri, nĩgũkorwo nĩatũmĩte andũ kũrĩ Soo mũthamaki wa Misiri, na nĩatigĩte kũrĩha igooti rĩa mũthamaki wa Ashuri ta ũrĩa ekaga mbere mwaka o mwaka. Nĩ ũndũ ũcio Shalimaneseru akĩmũnyiita, na akĩmũhingĩra njeera. ⁵ Mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra bũrũri wothe, agĩkinya Samaria na akĩrĩrigiĩcĩria mĩaka ĩtatũ. ⁶ Mwaka-inĩ wa kenda wa wathani wa Hoshea nĩguo mũthamaki wa Ashuri aatunyanire Samaria, agĩthaamĩria andũ a Isiraeli bũrũri wa Ashuri. Akĩmahe ũtũũro kũu Hala na Gozani, Rũũĩ-inĩ rwa Haboru, na matũũra-inĩ ma Amedi.

Andũ a Isiraeli Gũthaamio nĩ ũndũ wa Mehia mao

⁷ Maündũ macio mothe meekĩkire nĩ ũndũ andũ a Isiraeli nĩmehĩirie Jehova Ngai wao, ũrĩa wamarutĩte bũrũri wa Misiri moime watho-inĩ wa Firaũni mũthamaki wa Misiri. Nao makĩinamĩrĩra ngai ingĩ, magĩcihooya, ⁸ na makĩrũmĩrĩra mĩtugo ya ndũrĩrĩ iria ciaingatĩtwo nĩ Jehova ciehere mbere yao, o na makarũmĩrĩra mĩtugo ĩrĩa yambĩrĩrio nĩ athamaki a Isiraeli. ⁹ Nao andũ a Isiraeli magĩĩka maündũ na hitho ma gũũkĩrĩra Jehova Ngai wao marĩa mataagĩĩre. Kuuma mũthiringo-inĩ wa kũrangĩra nginya itũũra rĩrĩa rĩairigĩrwo rũthingo rwa hinya, makĩakĩra kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũrutĩra magongona matũũra-inĩ mao mothe. ¹⁰ Nĩmahaandire mahiga maamũre o na itugĩ cia Ashera, kũndũ kũrĩa guothe gũtũũgĩru o na rungu rwa mĩtĩ ĩrĩa mĩruru. ¹¹ Nĩmacinagĩra ũbumba handũ hothe hatũũgĩru, o ta ũrĩa ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere yao ciek-aga. Magĩĩka maündũ ma waganu ma kũrakaria Jehova. ¹² Nĩmahooire mĩhianano o na gũtuĩka Jehova nĩoigĩte atĩrĩ, “Mũtikanekke ũguo.” ¹³ Nake Jehova agĩkaania andũ a Isiraeli na andũ a Juda na ũndũ wa anabii ake othe na andũ arĩa moonaga maündũ, akĩmeera atĩrĩ: “Garũrũkai mũtigane na njĩra cianyu cia waganu. Rũmagiai maathani na irĩra cia watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, kũringana na watho wothe ũrĩa ndaathire maithe manyu maathĩkagĩre, na ũrĩa ndaamũreheire na tũnua twa anabii ndungata ciakwa.”

¹⁴ No matiigana kũnjigua, no momirie ngoro ciao o ta ũrĩa maithe mao meekire, arĩa mateehokire Jehova Ngai wao. ¹⁵ Nao makĩrega irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na maithe mao, na mĩkaana ĩrĩa aamaheete. Nao maarũmĩrĩre mĩhianano ĩtarĩ kĩene, nao magĩtuĩka kĩndũ gĩtarĩ bata. Meegerekanirie na ndũrĩrĩ iria ciamarigiicĩirie, o na gũtuĩka Jehova nĩamathĩte, akoiga atĩrĩ, “Mũtikeke ta ũrĩa

ndūrĩrĩ icio ciĩkaga,” nao magĩka maũndũ marĩa Jehova aamagirĩtie gwĩka.

¹⁶ Nĩmatiganĩirie maathani mothe ma Jehova Ngai wao, na magĩthondekera mĩhianano ĩĩrĩ ya gũtwekio ĩhaana ta njaũ, na magĩthondeka gĩtugĩ kĩa Ashera. Nao makĩnamĩrĩra ciũmbe ciothe cia igũrũ, na makĩhooya Baali. ¹⁷ Ningĩ makĩruta airĩtu na aanake ao marĩ magongona ma njino. Nĩmarathaga ũhoru na makaragũra, na makĩheana gwĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, makĩmũrakaria.

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩrakara mũno nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli, o nginya akĩmeheria mbere yake. No mũhĩrĩga wa Juda watigirwo. ¹⁹ O nao andũ a Juda matiarũmĩrĩre maathani ma Jehova Ngai wao. Maarũmĩrĩre mĩtugo ĩrĩa yambĩrĩrio nĩ andũ a Isiraeli. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩrega andũ a Isiraeli othe, akĩmaherithia na akĩmaneana moko-inĩ ma thũ, o nginya akĩmaingata mehere mbere yake.

²¹ Na rĩrĩa aamũranirie andũ a Isiraeli na nyũmba ya Daudi-rĩ, nĩguo maatuire Jeroboamu mũrũ wa Nebati mũthamaki wao. Nake Jeroboamu akĩguucĩrĩra andũ a Isiraeli matige kũrũmĩrĩra Jehova, agĩtũma meehie rĩĩhia inene. ²² Andũ a Isiraeli makĩrũmĩrĩra mehia mothe ma Jeroboamu, na matiigana gũcooka gũtigana namo, ²³ nginya rĩrĩa Jehova aameheririe mbere yake o ta ũrĩa aamerĩte na kanua ka ndungata ciake ciothe cia anabii. Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩeherio bũrũri wao, magĩthaamĩrio Ashuri, na no kuo marĩ.

Samaria Gũtũũrwo Rĩngĩ

²⁴ Nake mũthamaki wa Ashuri akĩruta andũ Babuloni, na Kutho, na Ava, na Hamathu na Sefarivaimu, akĩmahe matũũra ma Samaria ithenya rĩa andũ a Isiraeli. Makĩgwatĩra Samaria, na magĩkara matũũra-inĩ

makuo. ²⁵ Hĩndĩ ĩrĩa maambĩrĩrie gũikara kuo matiahooyaga Jehova; nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmatũmĩra mĩrũũthi kuo, ikĩũraga andũ amwe. ²⁶ Nake mũthamaki wa Ashuri agĩkinyĩrio ũhoru akĩrwo atĩrĩ: “Andũ arĩa wathaamirie ũkĩmatwara matũũra-inĩ ma Samaria matiũũ ĩrĩa ngai ya bũrũri ũcio yendaga. Nĩmatũmĩre mĩrũũthi ĩrĩa ĩramooraga, tondũ andũ nĩmarigĩtwo nĩ kĩĩ ngai ĩyo yendaga.”

²⁷ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki wa Ashuri agĩathana atĩrĩ: “Reke mũthĩnjĩri-Ngai ũmwe wa arĩa maatahirwo kuuma Samaria acooke agatũũre kuo, nĩgeetha arute andũ ũrĩa ngai ya bũrũri ũcio yendaga.” ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũthĩnjĩri-Ngai ũmwe wa arĩa maatahĩtwo kuuma Samaria agĩthĩĩ gũtũũra Betheli, akĩmaruta kũhooya Jehova.

²⁹ No rĩrĩ, o rũrĩrĩ rũgĩthondekera ngai ciaruo matũũra-inĩ mothe marĩa maatũũraga, magĩciiga mahooero-inĩ marĩa maathondeketwo nĩ andũ a Samaria kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru. ³⁰ Andũ a kuuma Babuloni magĩthondeka mũhianano wetagwo Sukothu-Benothu, nao andũ a Kutho magĩthondeka Nerigali, nao andũ a Hamathu magĩthondeka Ashima; ³¹ nao andũ a Aavi magĩthondeka Nibihazu na Tarataka, nao andũ a Sefarĩri maacinaga ciana na mwaki irĩ ta magongona kũrĩ Adarameleki na Anameleku, ngai cia Sefarivaimu. ³² Nĩmahoooyaga Jehova, no ningĩ magĩthuura andũ a mĩthemba yothe yao matuĩke aruti wĩra ta athĩnjĩri-Ngai mahooero-inĩ ma kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru. ³³ Nĩmahoooyaga Jehova, na no maatungatagĩra ngai ciao, kũringana na mĩtugo ya ndũrĩrĩ cia kũrĩa maarutĩtwo.

³⁴ Nginyagia ũmũthĩ matũire marũmĩtie mĩtugo yao ya tene. Nao matihooyaga Jehova kana gwachĩkĩra irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, na matuĩro marĩa

matuĩtwo, na watho na maathani marĩa Jehova aaheire njiaro cia Jakubu, ũrĩa aatuire Isiraeli. ³⁵ Rĩrĩa Jehova aarĩkanĩre kĩrĩkanĩro na andũ a Isiraeli-rĩ, aa-maathire atĩrĩ: “Mũtikanahooe ngai ingĩ, kana mũci-inamĩrĩre, kana mũcitungatĩre, kana mũcirutĩre igongona. ³⁶ No Jehova ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri na hinya mũnene na atambũrũkĩtie guoko gwake, ũcio nowe wiki mwagĩrĩrwo nĩkũhooyaga. Nĩwe mũrĩina-magĩrĩra, na nĩwe mũrĩrutagĩra magongona. ³⁷ Hĩndĩ ciothe no nginya mũmenyagĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na matuĩro marĩa matuĩtwo, na mawatho, o na maathani marĩa aamwandĩkĩre. Mũtikanahooe ngai ingĩ. ³⁸ Mũtikariganĩrwo nĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩre na inyuĩ, na mũtikanahooe ngai ingĩ. ³⁹ No rĩrĩ, mũhooyage Jehova Ngai wanyu; tondũ nĩwe ũkaamũkũũra guoko-inĩ gwa thũ cianyu ciothe.”

⁴⁰ No rĩrĩ, matiigana kũnjigua, no maathiire o na mbere na mĩtugo yao ya tene. ⁴¹ O na rĩrĩa andũ acio mahooyaga Jehova, no maatungatagĩra ngai ciao cia mĩhianano. Nginyagia ũmũthĩ ciana ciao na ciana cia ciana ciao ithiiaga na mbere gwĩka o ta ũrĩa maithe mao meekaga.

18

Hezekia Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ĩtatũ wa Hoshea mũrũ wa Ela mũthamaki wa Isiraeli, nĩguo Hezekia mũrũ wa Ahazu mũthamaki wa Juda aambĩrĩrie gũthamaka. ² Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda. Nyina eetagwo Abija mwarĩ wa Zekaria. ³ Nake agĩka maũndũ marĩa magĩrĩre maithe-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Daudĩ eekĩte. ⁴ Nĩheririe kũndũ kũria gũtũũgĩru, akĩhehenja mahiga marĩa maamũrĩrwo ngai

cia mĩhianano, na agĩtemenga itugĩ cia Ashera. Nayo nyoka ya gĩcango ĩria yathondeketwo nĩ Musa akĩmiunanga tũcunjĩ, nĩgũkorwo nginyagia ihinda rĩu andũ a Isiraeli nĩmamĩcinagĩra ũbumba. Nayo yetagwo Nehushi-tani.

⁵ Nake Hezekia agĩtũũra ehokete Jehova, Ngai wa Isiraeli. Gũtiarĩ mũndũ ũngĩ take harĩ athamaki othe a Juda, mbere yake kana arĩa mookire thuutha wake. ⁶ Nĩatũũrire arũgamĩte wega harĩ Jehova na ndaigana gũtiga kũmũrũmĩrĩra; na nĩatũũire arũmĩtie maathani ma Jehova marĩa aaheire Musa. ⁷ Nake Jehova aarĩ hamwe nake; nake Hezekia akĩgaacĩra maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga. Ningĩ nĩareganire na watho wa mũthamaki wa Ashuri, na akĩrega kũmũtungata. ⁸ Nĩatooririe Afilisti kuuma mũthiringo-inĩ wa arangĩri nginya itũũra-inĩ rĩrĩa rĩairigĩtwo na rũthingo rwa hinya, o nginya Gaza na matũũra makuo.

⁹ Mwaka-inĩ wa ĩna wa ũthamaki wa Hezekia, na nĩguo warĩ mwaka wa mũgwanja wa Hoshea mũrũ wa Ela mũthamaki wa Isiraeli, Shalimaneseru mũthamaki wa Ashuri nĩathiire kũrũa na itũũra rĩa Samaria na akĩrĩ-rigiicĩria. ¹⁰ Na thuutha wa mĩaka ĩtatũ Ashuri magĩ-tunyana Samaria. Nĩ ũndũ ũcio itũũra rĩa Samaria rĩgĩ-tahwo mwaka-inĩ wa ĩtandatũ wa ũthamaki wa Hezekia, na warĩ mwaka wa kenda wa ũthamaki wa Hoshea mũthamaki wa Isiraeli. ¹¹ Nake mũthamaki wa Ashuri agĩthaamĩria andũ a Isiraeli kũu Ashuri, akĩmahe ũtũũro Hala, kũu Gozani ndwere-inĩ cia Rũũĩ rwa Haboru na matũũra-inĩ ma Amedi. ¹² Ũndũ ũcio wekĩkire nĩ ũndũ nĩmagĩte gwathĩkĩra Jehova Ngai wao, no magĩthũkia kĩrĩkanĩro gĩake, na ũrĩa wothe Musa ndungata ya Jehova aamaathĩte. Matiathikĩrĩrie maathani macio kana makĩmahingia.

¹³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩna wa ũthamaki wa Hezekia, Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharikĩra matũũra

mothe manene ma Juda marĩa mairigĩrwo na thingo cia hinya, na akĩmatunyana. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Hezekia mũthamaki wa Juda agĩtũmĩra mũthamaki wa Ashuri ũrĩa warĩ kũu Lakishi ndũmĩrĩri ĩno: “Nĩhĩtĩtie. Njeherera na nĩngũkũrĩa kĩrĩa gĩothe ũngĩnjĩtia.” Nake mũthamaki wa Ashuri agĩĩtia Hezekia mũthamaki wa Juda taranda magana matatũ* cia betha, na taranda mĩrongo ĩtatũ† cia thahabu kĩa hinya. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Hezekia akĩmũhe betha iria ciothe cionekire hekarũ-inĩ ya Jehova na igĩĩna-inĩ ciothe cia nyũmba ya ũthamaki.

¹⁶ Ihinda-inĩ rĩu, Hezekia mũthamaki wa Juda akĩruta thahabu ĩrĩa yagemetie mĩrango na itugĩ cia mĩrango ya hekarũ ya Jehova na akĩmĩhe mũthamaki wa Ashuri.

Senakeribu Kwĩhĩtĩra Jerusalemu

¹⁷ Mũthamaki wa Ashuri agĩtũma mwathi ũrĩa mũnene wa mbũtũ ciothe cia ita, na mũrũgamĩrĩri wa anene arĩa angĩ, na mwathi wa mbũtũ cia mbaara, marĩ na mbũtũ nene ya ita kuuma Lakishi mathiĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia kũu Jerusalemu. Magĩkinya Jerusalemu na makĩrũgama mũtaro-inĩ wa Karia ka Rũgongo,‡ njĩra-inĩ ya gũthiĩ Mũgũnda-inĩ wa Mũthambia Nguo. ¹⁸ Magĩtũmanĩra mũthamaki; nake Eliakimu mũrũ wa Hilikia mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandiki-marũa, na Joa mũrũ wa Asafu ũrĩa warĩ mwandiki wa maũndũ ma ihinda rĩu, makiumagara mathiĩ kũrĩ o.

¹⁹ Nake mũnene wa mbũtũ cia ita akĩmeera atĩrĩ, “Ĩrai Hezekia atĩrĩ:

* 18:14 nĩ ta tani 10 † 18:14 nĩ ta tani 1 ‡ 18:17 Ũyũ warĩ mũtaro wa maaĩ wenjetwo rungu rwa thĩ nĩ Mũthamaki Hezekia wa kũrehe maaĩ kuuma Rũũ rwa Gihoni.

“Mũthamaki ũrĩa mūnene, o we mũthamaki wa Ashuri, ekuuga atĩrĩ: Ũrutĩte ũmĩrĩru ũcio ũrĩ naguo kũ? ²⁰ Wee uugaga ũrĩ na hinya wa mbūtũ cia ita, na nĩũũĩ kūrĩa, no waragia o ciugo cia tũhũ. Nũũ ũcio wĩhokete atĩ nĩguo ũnemere? ²¹ Atĩrĩrĩ, wee wĩhokete andũ a Misiri acio mahaana ta kamūrangi koinĩkangu, karĩa gatheecaga mūdũ guoko, gakamũguraria etiirania nako! Ũguo nĩguo Firaũni mũthamaki wa Misiri ahaana kūrĩ arĩa othe mamwĩhokaga. ²² O na ũngĩnjĩra atĩrĩ, “Ithuĩ twĩhokete Jehova Ngai witũ”, githĩ tiwe wehereirio kūdũ kūrĩa gūtũũgĩru, na igongona iria ciarĩ kuo nĩ Hezekia, akĩira andũ a Juda na Jerusalemu atĩrĩ, “No nginya mũhooyagĩre mbere ya kĩgongona gĩkĩ kĩrĩ Jerusalemu?”

²³ “Rĩu-rĩ, ũka ũkeiguithanie na mwathi wakwa, mũthamaki wa Ashuri: Nĩngũkũhe mbarathi ngiri igĩrĩ angĩkorwo ũrĩ na andũ mangĩcitwarithia! ²⁴ Wakĩhota gũtooria o na mūnene ũrĩa mūnini mūno thĩinĩ wa anene a mwathi wakwa, o na gũtuĩka wĩhokete ngaari cia ita na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi a Misiri? ²⁵ Na ningĩ-rĩ, njūkĩte gũtharĩkĩra na kwananga kūdũ gũkũ iterĩitwo nĩ Jehova? Jehova we mwene nĩwe wanjĩrĩre njũke hũũre bũrũri ũyũ, na ndĩwanange.’”

²⁶ Nake Eliakimu mūrũ wa Hilikia, na Shebina, na Joa makĩira mūnene ũcio wa mbūtũ cia ita atĩrĩ, “Twagũthaitha arĩria ndungata ciaku na rũthiomi rwa Asuriata, tondũ nĩtũrũũĩ. Tiga gũtwarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania, andũ aya marĩ rũthingo-inĩ makĩiguaga.”

²⁷ No mūnene ũcio wa mbūtũ cia ita agĩcookia atĩrĩ, “Kaĩ ndatũmirwo nĩ mwathi wakwa kūrĩ mwathi wanyu na kūrĩ inyuĩ ndĩmwĩre maūdũ maya, na ti kūrĩ andũ aya

maikarĩte rūthingo igūrũ, o aya makarĩa kĩoro kĩa na manyue mathugumo mao o ene o ta ũrĩa inyuĩ mũgeeka?”

²⁸ Ningĩ mūnene wa mbūtũ cia ita akĩrũgama, akĩanĩrĩa na rūthiomi rwa Kĩhibirania, akiuga atĩrĩ: “Thikĩrĩrai ndũmĩrĩri ya mũthamaki ũrĩa mūnene, mũthamaki wa Ashuri! ²⁹ Mũthamaki ekuuga ũũ: Mũtigetĩkĩrie Hezekia amũheenie. Ndagĩhota kũmũhonokia kuuma guoko-inĩ gwakwa. ³⁰ Mũtigetĩkĩrie Hezekia amũringĩrĩrie kwĩhoka Jehova hĩndĩ ĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ Jehova nĩegũtũhonokia; itũũra rĩrĩ rĩtikaneanwo guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri.’

³¹ “Mũtigathikĩrĩrie Hezekia. Mũthamaki wa Ashuri ekuuga ũũ: Rekei tũguane, na mũũke kũrĩ nĩ. Mweka ũguo o ũmwe wanyu nĩakarĩaga kuuma kũrĩ mĩtĩ wake wa mũthabibũ na mũkũyũ, na anyuuage maaĩ ma gĩthima gĩake, ³² nginya rĩrĩa ngooka ndĩmũtware bũrũri ũrĩa ũhaana ta wanyu, bũrũri ũrĩ ngano na ndibei ya mũhihano, bũrũri ũrĩ irio na mĩgũnda ya mĩthabibũ, bũrũri ũrĩ mĩtĩ ya mĩtamaĩyũ na ũũkĩ. Thuurai muoyo no ti gĩkuũ!

“Mũtigathikĩrĩrie Hezekia, nĩgũkorwo nĩaramũhĩtithia rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Jehova nĩegũtũhonokia.’ ³³ Nĩ kũrĩ ngai ya bũrũri o na ũrĩkũ ĩrĩ yahonokia bũrũri wayo kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri? ³⁴ Ngai cia Hamathu na Aripadi irĩ kũ? Ngai cia Sefarivaimu, na Hena na Iva irĩ kũ? Nĩhonoketie Samaria kuuma guoko-inĩ gwakwa? ³⁵ Nĩ ngai ĩrĩkũ harĩ ngai ciothe cia mabũrũri macio yanahonokia bũrũri wayo kuuma kũrĩ nĩ? Gwakĩhoteka atĩa Jehova ahonokie Jerusalemu kuuma guoko-inĩ gwakwa?”

³⁶ No andũ acio magĩkira ki, na matirĩ ũndũ maamũ-cookeirie, tondũ mũthamaki nĩamathĩte, akameera atĩrĩ, “Mũtikamũcookerie ũndũ.”

³⁷ Hĩndĩ ĩyo Eliakimu mūrũ wa Hilikia ũrĩa mūrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na Joa mūrũ wa Asafu ũrĩa mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu, magĩthiĩ kūrĩ Hezekia, matem-bũrangĩte nguo ciao, na makĩmwĩra ũrĩa mũnene ũcio wa mbūtũ cia ita oigĩte.

19

Ũhonokio wa Jerusalemu Kwĩranĩrwo

¹ Rĩrĩa Mũthamaki Hezekia aigũire ũguo, agĩtem-bũranga nguo ciake na akĩhumba nguo ya ikũnia, agĩthiĩ, agĩtoonya hekarũ ya Jehova thĩinĩ. ² Agĩtũma Eliakimu ũrĩa warĩ mūrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na athĩnjĩri-Ngai arĩa atongoria, othe mehumbĩte nguo cia makũnia, mathiĩ kūrĩ Isaia mūrũ wa Amozu, ũrĩa mũnabii. ³ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Hezekia ekuuga: Mũthenya wa ũmũthĩ nĩ mũthenya wa mĩnyamaro, na ikũũmana, na gĩconoko, o ta ihinda rĩa ciana rĩa gũciarwo rĩakinya na hinya wa gũciara ũkaaga. ⁴ No gũkorwo Jehova Ngai waku nĩekũigua ciugo ciothe cia mũnene wa mbūtũ cia ita, ũrĩa mwathi wake, mũthamaki wa Ashuri, atũmĩte oke anyũrũrie Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, na amũkũũme nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio Jehova Ngai waku aigũite. Nĩ ũndũ ũcio hoera matigari marĩa matigaire muoyo.”

⁵ Rĩrĩa anene a Mũthamaki Hezekia maakinyire kūrĩ Isaia-rĩ, ⁶ Isaia akĩmeera atĩrĩ, “Ĩrai mwathi wanyu atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Tiga gwĩtigĩra nĩ ũndũ wa ũrĩa ũiguĩte ciugo icio atungati a mũthamaki wa Ashuri manumĩte nacio. ⁷ Ta thikĩrĩria! Nĩ nĩngwĩkĩra roho wa mũthemba mũna thĩinĩ wake, nĩguo rĩrĩa arĩigua ũhoro mũna-rĩ, acooke bũrũri wake, na arĩ kũu ndũme ooragwo na rũhiũ rwa njora.’”

⁸ Rĩrĩa mũnene wa mbūtũ cia ita aiguiire atĩ mũthamaki wa Ashuri nĩoimĩte Lakishi, akĩhehera Jerusalemu, agĩthĩĩ agĩkora mũthamaki akĩrũa mbaara na Libina.

⁹ Na rĩrĩ, Senakeribu agĩkinyĩrwo nĩ ũhoru wa atĩ Tiri-haka, ũrĩa Mũkushi mũthamaki wa Misiri, nĩoimagarĩte, oke arũe nake. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma andũ rĩngĩ kũrĩ Hezekia marĩ na ũhoru ũyũ: ¹⁰ “Irai Hezekia mũthamaki wa Juda atĩrĩ: Ndũgetikĩrie Ngai ũcio wĩhokete akũhee-nie rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Jerusalemu ndĩngĩneanwo kũrĩ mũthamaki wa Ashuri.’ ¹¹ Ti-itherũ nĩũiguĩte ũrĩa athamaki a Ashuri mekĩte mabũrũri-inĩ mothe, ũrĩa maa-maniinire biũ. Inyuĩ mũngĩhonoka atĩa? ¹² Na rĩrĩ, ngai cia ndũrĩrĩ iria cianiinirwo nĩ maithe maitũ ma tene, ngai cia Gozani, na cia Harani, na cia Rezefu, na andũ a Edeni arĩa maarĩ Telasaru-rĩ, nĩciamahonokirie? ¹³ Mũthamaki wa Hamathu na kana mũthamaki wa Ari-padi, kana mũthamaki wa itũũra inene rĩa Sefarivaimu kana wa Hena, o na kana wa Iva-rĩ, arĩ ha?”

Ihooya rĩa Hezekia

¹⁴ Hezekia akĩnyiita marũa kuuma kũrĩ andũ arĩa maatũmĩtwo, na akĩmathoma. Agĩcooka akĩambata hekarũ-inĩ ya Jehova, akĩmatambũrũkia mbere ya Jehova. ¹⁵ Nake Hezekia akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ: “Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, o wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi, Wee wiki nowe Ngai igũrũ rĩa mothamaki mothe ma thĩ. Wee nĩwe wombire igũrũ na thĩ. ¹⁶ Tega matũ maku Wee Jehova, ũigüe; hĩngũra maitho maku Wee Jehova, wone; ũigüe ciugo cia Senakeribu iria atũmĩte cia kũruma Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo.

¹⁷ “Ti-itherũ Jehova, athamaki a Ashuri nĩmanangĩte biũ ndũrĩrĩ na mabũrũri macio. ¹⁸ Na nĩmaikĩtie ngai ciao mwaki-inĩ na magacithũkangia, tondũ itiarĩ ngai, no ciarĩ mĩtĩ na mahiga, ciathondeketwo na moko ma andũ. ¹⁹ Na

rĩrĩ, Wee Jehova Ngai witũ, tũhonokie kuuma guoko-inĩ gwake, nĩgeetha mothamaki mothe ma thĩ mamenye atĩ Wee Jehova, o Wee wiki, nĩwe Ngai.”

Isaia Kũratha Kũhootwo gwa Senakeribu

²⁰ Hĩndĩ ĩyo Isaia mũrũ wa Amozu agĩtũma ndũmĩrĩri kũrĩ Hezekia, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Nĩnjiguĩte mahooya maku makonĩĩ Senakeribu mũthamaki wa Ashuri. ²¹ Ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Jehova aarĩtie wa kũmũũkĩrĩra:

“Mũirĩtu Gathirange, Mwarĩ wa Zayuni,
nĩakũmenete na agakũnyarara.

Mwarĩ wa Jerusalemu
arainia mũtwe rĩrĩa wee ũroora.

²² Ũcio ũrumĩte na ũkamenereria nũũ?
Nĩngĩ-rĩ, nũũ ũgũthũkĩire na mũgambo,
na ũgakũũrĩra maithe na mwĩtĩio?

Wee ũgookĩrĩra Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli!

²³ Ũtũmĩte andũ aku moke marume Jehova.
Na ũkoiga atĩrĩ,

“Nĩ ũndũ wa ngaari ciakwa nyingĩ cia ita-rĩ,
nĩnyambatĩte ngakinya tũcũmbĩrĩ twa irĩma,
o kũu igũrũ mũno Lebanoni.

Nĩndemete mĩtarakwa yakuo irĩa mĩraiũ mũno,
o na mĩthengera irĩa mĩega mũno.

Nĩnginyĩte mũthia wakuo kũrĩa kũraya mũno,
kũrĩa kũrĩ na mĩtitũ irĩa mĩega mũno.

²⁴ Nĩnyenjete ithima mabũrũri ma kũngĩ,
na nganyua maaĩ kuo.

Nĩhũithĩtie tũrũũĩ twa Misiri
na makinya ma magũrũ makwa.”

²⁵ “Kaĩ ũtaiguĩte?
Kuuma tene nĩdamũrĩte ũndũ ũcio,

matukũ-inĩ macio ma tene nĩndabangĩte ũndũ ũcio,
na rĩu nĩndũhingĩtie,
atĩ wee nĩūtũmĩte matũũra manene marĩa mairigĩre na
thingo cia hinya
matuĩke hĩba cia mahiga.

26 Andũ akuo maagithĩtio hinya,
magegearĩte na magaconorithio.
Mahaana mĩmera ĩrĩ mũgũnda,
makoororoa o ta thuuna nduru,
kana ta nyeki ĩmerete nyũmba igũrũ,
ĩrĩa yũmaga ĩtanakũra.

27 “No nĩnjũũĩ kũrĩa ũikaraga,
na ngamenya ũgĩũka na ũgĩthiĩ,
o na ũrĩa ũndakaragĩra.

28 Tondũ nĩũndakarĩire,
na rũng’athio rwaku nĩrũkinyĩire matũ makwa,
nĩngũgwĩkĩra gĩcũhĩ gĩakwa iniũrũ,
na matamu makwa ndĩmohe kanua-inĩ gaku,
na nĩngatũma ũcookere njĩra o ĩyo wokĩire.’

29 “Gĩkĩ nĩkĩo gĩgaakorwo kĩrĩ kĩmenyithia gĩaku, wee
Hezekia:

“Mwaka-inĩ ũyũ ũkũrĩa irio cia maitĩka,
naguo mwaka wa keerĩ ũrĩe kĩrĩa gĩgaathundũka
kuuma harĩ mo.
No mwaka-inĩ wa gatatũ-rĩ, nĩũkahaanda na ũgethe,
ũhaande mĩgũnda ya mĩthabibũ, na ũrĩe maciaro
mayo.

30 Na o rĩngĩ matigari ma nyũmba ya Juda
nĩmagaikũrũkia mĩri na thĩ, na maciare maciaro na
igũrũ.

31 Nĩgũkorwo Jerusalemu nĩgũkoima matigari ma andũ,
nakuo Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni kuume gĩkundi kĩa arĩa
mahonokete.

Kīyo kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩkĩo gĩkaahingia ũguo.

³² “Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga ũũ igūrũ rĩa mũthamaki wa Ashuri:

“Ndagatoonya itũūra rĩĩrĩ inene,
kana arathũkie mũguĩ kuo.

Ndagooka mbere ya rĩo na ngo,
kana arĩrigiĩcĩrie na ihumbu cia tĩĩri, arĩũkĩrĩre.

³³ Njĩra rĩĩa ookĩire-rĩ, no yo agaacookera;
ndagatoonya itũūra rĩĩrĩ inene,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁴ Nĩngagitĩra itũūra rĩĩrĩ inene na ndĩrĩhonokie,
nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa.”

³⁵ Ũtukũ o ro ũcio mũraika wa Jehova agĩthiĩ akĩũraga andũ 185,000 kũu kambĩ ya Ashuri. Rĩrĩa andũ mookĩrĩre rũciĩnĩ tene, magĩkora kũu no ciimba theri! ³⁶ Nĩ ũndũ ũcio Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharia kambĩ agĩthiĩ. Agĩcooka Nineve agĩikara kuo.

³⁷ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe, rĩrĩa aahooyaga arĩ hekarũ-inĩ ya ngai yake Nisiroku, ariũ ake eerĩ Adarameleki na Sharezeru makĩmũũraga na rũhiũ rĩa njora, na makĩũrĩra bũrĩri wa Ararati. Nake mũriũ Esari-Hadoni agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

20

Ndwari ya Hezekia

¹ Matukũ-inĩ macio Hezekia akĩrwara, na aarĩ hakuhiĩ gũkua. Mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu agĩthiĩ kũrĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Thondeka maũndũ ma mũciĩ waku, tondũ nĩũgũkua, ndũkũhona.”

² Hezekia akīhūgūra ūthiū wake, akīrora rūthingo-inī, na akīhooya Jehova, akiuga atīrī, ³ “Wee Jehova, ririkana ūrīa ngoretwo ngīthiī na mīthiire ya kwīhokeka mbere yaku, na ngeheana na ngoro yakwa yothe, na ngeeka ūrīa kwagīrīire maitho-inī maku.” Nake Hezekia akīrīra mūno.

⁴ Isaia atanakinya nja ya gatagatī-rī, kiugo kīa Jehova gīkīmūkinyīra, akīrwo atīrī: ⁵ “Cooka, ūkeere Hezekia mūtongoria wa andū akwa atīrī, ‘Jehova Ngai wa thoguo Daudi ekuuga ūū: Nīnjiguīte ihooya rīaku, na ngoona maithori maku; nīngūkūhonia. Mūthenya wa itatū kuuma rīu nīūkambata ūthiī hekarū-inī ya Jehova. ⁶ Nīngūkuongerera mīaka ikūmi na itano ya gūtūūra muoyo. Na nīngūkūhonokia hamwe na itūūra rīrī inene kuuma guoko-inī kwa mūthamaki wa Ashuri. Nīngūgitīra itūūra rīrī inene nī ūndū wakwa, na nī ūndū wa Daudi ndungata yakwa.’”

⁷ Ningī Isaia akiuga atīrī, “Thondekai gīkūmba kīa ngūyū.” Nao magīka o ūguo, na magīkīgīrīra ihūha-inī rīu, nake Hezekia akīhona.

⁸ Hezekia nīoorītie Isaia atīrī, “Kīmenyithia gīgaakorwo kīrī kīrīkū kīa atī Jehova nīekūūhonia, na atī nīngambata thiī hekarū-inī ya Jehova mūthenya wa gatatū kuuma ūmūthī?”

⁹ Nake Isaia akīmūcookeria atīrī, “Gīkī nīkīo kīmenyithia kīrīa Jehova egūkūhe, kīa atī Jehova nīegwīka ūndū ūcio akwīrīire: Ūkwenda kīruru gīthiī mbere makinya ikūmi, kana gīcooke thuutha makinya ikūmi?”

¹⁰ Nake Hezekia akiuga atīrī, “Kīruru gūthiī na mbere makinya ikūmi nī ūndū mūhūthū, nī kaba kīruru gīcooke na thuutha makinya ikūmi.”

¹¹ Nake mūnabii Isaia agīkaīra Jehova, nake Jehova agītūma kīruru gīcooke na thuutha makinya macio ikūmi marīa gīaikūrūkite ngathī-inī ya Ahazu.

Abarũthi kuuma Babuloni

¹² Ihinda-inĩ rĩu-rĩ, Merodaki-Baladani mūrũ wa Baladani mũthamaki wa Babuloni nĩatũmĩire Hezekia marũa na kĩheo, tondũ nĩaiguĩte ũhoro wa ndwari ya Hezekia.

¹³ Hezekia akĩamũkĩra andũ arĩa maatũmĩtwo, na akĩmoonia indo ciothe iria aigĩte makũmbĩ make, akĩmoonia betha, na thahabu, na mahuti marĩa manungi wega, na maguta marĩa mega mũno, na indo ciake cia mbaara, na indo ciothe iria ciarĩ igĩĩna-inĩ ciake. Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki kana kĩarĩ ũthamaki-inĩ wake wothe Hezekia ataamoonirie.

¹⁴ Hĩndĩ iyo mũnabii Isaia agĩthĩĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia akĩmũuria atĩrĩ, “Andũ acio moiga atĩa, na mekuumĩte kũ?”

Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Moimĩte bũrũri wa kũraya, megũkĩte kuuma bũrũri wa Babuloni.”

¹⁵ Nake mũnabii akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ monire nyũmba-inĩ yaku ya ũthamaki?”

Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Monire indo ciothe nyũmba-inĩ yakwa ya ũthamaki. Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩrĩ igĩĩna-inĩ ciakwa itanamonia.”

¹⁶ Nake Isaia akĩĩra Hezekia atĩrĩ, “Ta igua kiugo kĩa Jehova: ¹⁷ Ti-itherũ ihinda nĩrĩgakinya, rĩrĩa indo ciothe iria irĩ thĩinĩ wa nyũmba yaku ya ũthamaki, na indo iria ciothe maithe maku matũire maigĩte nginya ũmũthĩ, ĩgaakuuo itwarwo Babuloni. Gũtirĩ o na kĩmwe gĩgaatigara, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ¹⁸ Na andũ amwe a rũciaro rwaku, o arĩa moimĩte mũthiimo-inĩ na thakame-inĩ yaku, o arĩa wee ũgũciara, nĩmagathaamio, na nĩmakaahakũrwo nĩguo matungatage nyũmba-inĩ ya mũthamaki wa Babuloni.”

¹⁹ Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Kiugo kĩa Jehova kĩrĩa waria nĩ kĩega,” Tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Githĩ gũtigũkorwo na thayũ na ũgitĩri matukũ-inĩ mothe ma muoyo wakwa?”

²⁰ Ha ūhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Hezekia, na marĩa mothe eekire, na ūrĩa aathondekire Karia, o na mūtaro wa kũrehe maaĩ itũũra-inĩ, githĩ matandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²¹ Nake Hezekia akihurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Manase agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

21

Manase Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, Manase aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩathana arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na ĩtano. Nyina eetagwo Hefiziba. ² Agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, akĩrũmĩrĩra mītugo ĩrĩ magigi ya ndũrĩrĩ irĩa Jehova aaingatĩte ciehere mbere ya Isiraeli. ³ Nĩakire rĩngĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, o kũrĩa ithe Hezekia aanangĩte; ningĩ agĩaka igongona cia Baali na agĩaka itugĩ cia Ashera, o ta ūrĩa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli eekĩte. Nĩainamĩrĩre mbũtũ cia igũrũ ciothe na agĩcihooya. ⁴ Agĩaka magongona thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o ĩrĩa Jehova oigĩte ūhoro wayo atĩrĩ, “Thĩinĩ wa Jerusalemu nĩkuo ngaatũũria rĩitwa rĩakwa.” ⁵ Thĩinĩ wa nja cieri cia hekarũ ya Jehova, agĩaka igongona cia mbũtũ ciothe cia igũrũ. ⁶ Nake akĩruta mũriũ wake arĩ igongona rĩa njino, na nĩaragũraga na agatuũria nyoni, na akarogana, na agathiiaga kũrĩ andũ arĩa marĩ maroho ma kũragũra. Agĩka maũndũ maingĩ mooru maitho-inĩ ma Jehova, nginya akĩmũrakaria.

⁷ Nĩooire mũhianano mũicũhie ūrĩa aathondekete wa gĩtugĩ kia Ashera, akĩũiga hekarũ thĩinĩ, o nyũmba iyo Jehova eerĩte Daudi na mũriũ Solomoni ūhoro wayo atĩrĩ, “Nĩngatũũria rĩitwa rĩakwa nginya tene thĩinĩ wa hekarũ ĩno na thĩinĩ wa Jerusalemu, kũrĩa thuurĩte kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli. ⁸ Ndirĩ hĩndĩ ĩngĩ ngaatũma magũrũ ma andũ a Isiraeli morũũre, moime bũrũri ūrĩa

ndaacheire maithe mao ma tene, mamenyagĩrĩre mekage maũndũ marĩa mothe ndĩmathĩte, na marũmie Watho ũrĩa maaheirwo nĩ Musa ndungata yakwa.” ⁹ No andũ acio matiigana kũigua. Manase akĩmahĩtithia, nĩ ũndũ wa ũguo magĩika maũndũ mooru gũkĩra ndũrĩrĩ iria Jehova aaniĩĩre mbere ya andũ a Isiraeli.

¹⁰ Jehova oigire na tũnua twa ndungata ciake cia anabii atĩrĩ: ¹¹ “Manase mũthamaki wa Juda nĩekĩte mehia marĩ magigi. Ageeka maũndũ mooru gũkĩra Aamori arĩa maarĩ mbere yake,* na agatongoria andũ a Juda kwĩhia nĩ ũndũ wa kũhooya mĩhianano yake. ¹² Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga ũũ: Nĩngũrehere Jerusalemu na Juda mwanangĩko ũrĩa ũgaatũma andũ arĩa makaigua ũhoru ũcio mararakwo nĩ matũ mao. ¹³ Nĩngatambũrũkĩria Jerusalemu rũrigi rwa gũthima rũrĩa rwahũthĩrĩrwo rwa gũũkĩrĩa Samaria na kabirũ karĩa kahũthĩrĩrwo gũũkĩrĩa nyũmba ya Ahabu. Nĩngaherithia na niine andũ a Jerusalemu o ta ũrĩa mũndũ ahuuraga thaani, akamĩkuru-mania. ¹⁴ Nĩngatiganĩria matigari ma igai rĩakwa, na ndĩ-maneeane kũrĩ thũ ciao. Magaatahwo na matunywo indo ciao nĩ thũ ciao ciothe, ¹⁵ tondũ nĩmekĩte maũndũ mooru maitho-inĩ makwa, makaandakaria, kuuma mũthenya ũrĩa maithe mao moimire Misiri nginyagia ũmũthĩ.”

¹⁶ Ningĩ Manase nĩaitire thakame nyingĩ mũno ya andũ matehĩtie, ikĩiyũra Jerusalemu kuuma gĩturi kĩmwe nginya kĩrĩa kĩngĩ, tũtegũtara mehia marĩa aatũmĩte andũ a Juda meehie, nĩ ũndũ wa ũguo magĩika maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova.

¹⁷ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Manase, na marĩa mothe eekire, hamwe na mehia marĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo mabuku-inĩ ma

*

^{21:11} Andũ arĩa othe maatũũraga Kaanani meetagwo Aamori matana-toorio nĩ andũ a Isiraeli.

mahinda ma athamaki a Juda? ¹⁸ Manase akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo mũgũnda-inĩ wake wa ũthamaki, nĩguo mũgũnda wa Uza. Nike mũriũ Amoni agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

Amoni Mũthamaki wa Juda

¹⁹ Amoni aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka Jerusalemu mĩaka ĩrĩ. Nyina eetagwo Meshulemethu mwarĩ wa Haruzu; oimĩte Jotiba. ²⁰ Nike agĩka maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Manase eekĩte. ²¹ Nĩathiire na mĩthĩire yothe ya ithe; akĩhooya mĩhianano ĩrĩa ithe aahooyaga, na akĩmĩnamĩrĩra. ²² Agĩtigana na Jehova, Ngai wa maithe make, na ndaigana kũrũmĩrĩra Jehova.

²³ Anene a Amoni makĩmũciĩrĩra ndundu, na makĩũragĩra mũthamaki kũu nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki. ²⁴ Nao andũ a bũrũri makĩũraga arĩa othe maathugundĩte gũũkĩrĩra Mũthamaki Amoni na magĩtua mũriũ Josia mũthamaki ithenya riake.

²⁵ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Amoni, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ²⁶ Nike agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ yake mũgũnda-inĩ wa Uza. Nike mũriũ Josia agĩtuĩka mũthamaki ithenya riake.

22

Ibuku rĩa Watho Kuoneka

¹ Na rĩrĩ, Josia aarĩ wa mĩaka ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ũmwe. Nyina eetagwo Jedida mwarĩ wa Adaia; oimĩte Bozikathu. ² Nike agĩka ũrĩa kwagĩrĩire maithe-inĩ ma Jehova, na agĩthĩĩ na mĩthĩire yothe ya ithe Daudi atekwĩhũgũra mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

³ Mwaka-inĩ wa ikūmi na ĩnana wa wathani wake, Mũthamaki Josia agĩtūma Shafani mūrũ wa Azalia mūrũ wa Meshulamu, ũrĩa warĩ mwandiki-marũa, athiĩ hekarũ-inĩ ya Jehova. Akĩmwĩra atĩrĩ: ⁴ “Ambata, ũthiĩ kūrĩ Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene na ũmwĩre ahaarĩrie mbeeca iria irehetwo hekarũ-inĩ ya Jehova, iria arangĩri a mĩrango monganĩtie kuuma kūrĩ andũ. ⁵ Nao maciĩhokere andũ arĩa mathuurĩtwo a kūrũgamĩrĩra wĩra wa hekarũ. Andũ acio ũtigĩrĩre nĩ marĩha aruti a wĩra arĩa macook-agĩrĩria hekarũ ya Jehova, ⁶ nao nĩ atharamara, na andũ a gwaka, na aaki a mahiga. Na ningĩ ũtigĩrĩre nĩmagũra mbaũ na mahiga maicũhie ma gũcookereria hekarũ. ⁷ No rĩrĩ, to nginya maheane mathabu ma mbeeca iria mee-hokeirwo, tondũ mararuta wĩra ũcio na kwĩhokeka.”

⁸ Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene akĩra Shafani ũcio mwandiki marũa atĩrĩ, “Nĩnyonete Ibuku rĩa Watho thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova.” Akĩrĩnengera Shafani nake akĩrĩthoma. ⁹ Nake Shafani ũcio mwandiki-marũa agĩthiĩ kūrĩ mũthamaki na akĩmũhe ũhoru ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ: “Anene aku nĩmarĩhĩte mbeeca iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na nĩmaciĩhokeire kūrĩ aruti a wĩra na arũgamĩrĩri a hekarũ.” ¹⁰ Ningĩ Shafani ũcio mwandiki-marũa akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, nĩanengera ibuku.” Nake Shafani akĩrĩthomera mũthamaki.

¹¹ Rĩrĩa mũthamaki aaiguire ciugo cia Ibuku rĩu rĩa Watho-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake. ¹² Akĩruta mawatho maya kūrĩ Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na kūrĩ Ahikamu mūrũ wa Shafani, na Akiboru mūrũ wa Mikaia, na kūrĩ Shafani ũcio mwandiki-marũa, na kūrĩ Asaia ũrĩa mūrori wa maũndũ ma mũthamaki, akĩmeera atĩrĩ: ¹³ “Thiĩ mũkandũrĩrie ũhoru kūrĩ Jehova, na mũtuĩrĩrie andũ, o na Juda yothe, ũrĩa kwandikĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩ rĩonekete. Marakara ma Jehova nĩ maingĩ, marĩa maraakana nĩ

ũndũ witũ, tondũ maithe maitũ matiaathĩkĩire ũhoro wa ibuku rĩĩrĩ; na matiekire kũringana na ũhoro ũrĩa wothē wandĩkĩtwo thĩĩnĩ warĩo ũrĩa ũtũkoniĩ.”

¹⁴ Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Ahikamu, na Akiboru, na Shafani, na Asaia magĩthĩĩ kwaria na Hulida ũrĩa mũnabii mũndũ-wa-nja ũrĩa warĩ mĩtumia wa Shalumu mũrũ wa Tikiva, mũrũ wa Harihasi ũrĩa warĩ mũmenyereri wa nguo cia mũthamaki, Hulida aatũũraga Jerusalemu, rũgongo rwa keerĩ.

¹⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Īrai mũndũ ũrĩa ũmũtũmĩte kũrĩ nĩ atĩrĩ,

¹⁶ ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngũrehithia mwanangĩko kũndũ gũkũ na kũrĩ andũ akuo kũringana na maũndũ marĩa mothe mandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩa mũthamaki wa Juda athomete. ¹⁷ Tondũ nĩmandirikĩte, na magacinĩra ngai ingĩ ũbumba, na makaandakaria nĩ ũndũ wa mĩhi-anano yothē ĩrĩa mathondekete na moko mao, marakara makwa nĩmakanĩire kũndũ gũkũ, na matingĩhoreka.’

¹⁸ Īrai mũthamaki wa Juda, ũrĩa ũmũtũmĩte mũũke mũtuĩrie ũhoro kũrĩ Jehova atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ ũhoro wĩgĩĩ ciugo iria ũiguĩte: ¹⁹ Tondũ

ngoro yaku nĩyaherire na ũkĩĩnyihĩria Jehova rĩrĩa waiguire ũhoro ũrĩa njarĩtie wa gũũkĩrĩra kũndũ gũkũ o na andũ akuo, atĩ nĩmakanyiitwo nĩ kĩrumi na mwanangĩko, na tondũ nĩwatembũrangire nguo ciaku na ũkĩrĩra ũrĩ mbere yakwa-rĩ, nĩngũiguĩte, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio nĩngagũcookanĩrĩria hamwe na maithe maku, na nĩũgathikwo na thayũ. Maitho maku matikoona mwanangĩko ũrĩa ngaarehe kũndũ gũkũ.’”

Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria mũthamaki ũhoro ũcio.

¹ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩtũmanĩra athuuri othe a Juda na a Jerusalemu moongane hamwe. ² Nake akĩambata agĩthĩ hekarũ-inĩ ya Jehova arĩ hamwe na andũ a Juda, na andũ a Jerusalemu, na athĩnjĩri-Ngai, na anabii, andũ othe kuuma ũrĩa mũnini mũno nginya ũrĩa mũnene mũno. Mũthamaki agĩthoma ciugo ciothe cia Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, rĩrĩa rĩonekete thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova makĩguaga. ³ Nake mũthamaki akĩrũgama hau gĩtugĩ-inĩ, akĩerũhia kĩrĩkanĩro arĩ mbere ya Jehova, atĩ nĩarĩrũmagĩrĩra Jehova, na arũmie maathani make, na mawatho make, o na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na ngoro yake yothe, na muoyo wake wotho, nĩguo ahingie ciugo cia kĩrĩkanĩro iria ciaandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩu. Hĩndĩ ĩyo andũ othe makĩĩranĩra atĩ nĩmarĩhingagia kĩrĩkanĩro kũ.

⁴ Nake mũthamaki agĩatha Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na athĩnjĩri-Ngai arĩa maarĩ anini ake, na aikaria a mĩrango, mathengie kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova indo ciothe iria ciathondekeirwo Baali na Ashera, na mbũtũ yotho ya igũrũ, agĩcicinĩra nja ya Jerusalemu mĩgũnda-inĩ ya Gĩtuamba gĩa Kidironi, na agĩtwara mũhu wacio Betheli. ⁵ Nake akĩeheria athĩnjĩri-ngai cia mĩhianano arĩa maamũrĩtwo nĩ athamaki a Juda macinagĩre ũbumba kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru thĩinĩ wa matũũra ma Juda na matũũra marĩa maarigiicĩrie Jerusalemu, arĩa maacinagĩra Baali ũbumba, na riũ, na mweri, na njata iria nene, o na mbũtũ ciothe cia igũrũ. ⁶ Nake akĩruta gĩtugĩ kĩa Ashera kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova, agĩgĩtwara Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi nja ya Jerusalemu, na agĩgĩcinĩra kuo. Agĩgĩthĩa, gĩgĩtuĩka ta rũkũngũ, akĩhurunjĩra rũkũngũ rũu rwakio mbĩrĩra-inĩ cia andũ arĩa

mataarĩ na igweta.* ⁷ Ningĩ agĩcooka akĩmomora nyũmba cia ihooero cia maraya ma arũme, iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na nokuo atumia maatumagĩra macuka ma Ashera.

⁸ Josia akĩrehe athĩnjĩri-Ngai othe kuuma matũũra-inĩ mothe ma Juda, na agĩtharia kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, kuuma Geba nginya Birishiba kũrĩa athĩnjĩri-ngai maaci-nagĩra ũbumba, akĩmomora igongona iria ciarĩ ihingo-inĩ, o na itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo kĩa Joshua, mũnene wa itũũra rĩrĩa inene, kĩrĩa kĩarĩ mwena wa ũmotho wa kĩhingo gĩa itũũra rĩu inene. ⁹ O na gwaũũka athĩnjĩri-ngai a kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru matiatungataga kĩgongona-inĩ kĩa Jehova kũu Jerusalemu-rĩ, nĩmarĩaga mĩgate itarĩ mĩimbie hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ.

¹⁰ Nĩaathũkirie Tofeti ĩrĩa yarĩ Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ ũngĩarutire mũriũ kana mwarĩ arĩ igongona rĩa njino kũrĩ Moleku.

¹¹ Akĩeheria mbarathi iria athamaki a Juda maamũrĩre riũa kuuma itoonyero-inĩ rĩa hekarũ ya Jehova. Nacio ciarĩ nja hakuĩ na kanyũmba ka mũnene wetagwo Nathani-Meleku. Josia agĩcooka agĩcina ngaari cia ita iria ciamũrĩrwo riũa.

¹² Ningĩ akĩmomora igongona iria ciakĩtwo nĩ athamaki a Juda nyũmba igũrũ hakuĩ na kanyũmba ka igũrũ ka Ahazu, na igongona iria ciakĩtwo nĩ Manase kũu nja cieri cia hekarũ ya Jehova. Agĩcieheria kuuma hau, agĩcihehenja tũcunji, na agĩte rũkũngũ rũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi. ¹³ Mũthamaki agĩcooka agĩthũkia kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũrĩa kwarĩ mwena wa irathĩro wa Jerusalemu, mwena wa gũthini wa Kĩrĩma gĩa Kũniinanĩrwo, kũrĩa Solomoni mũthamaki wa Isiraeli aakĩre Ashitorethu ngai

* ^{23:6} Gĩtugĩ kĩa Ashera gĩathũkangirio nĩ Mũthamaki Hezekia, nake mũrũwe Manase agĩcookia.

ya mündũ-wa-nja ĩrĩ thaahu ya Asidoni, na kũrĩa aakĩire Kemoshu ngai ĩrĩ thaahu ya Moabi, o na kwa Moleku ngai ĩrĩ magigi ya andũ a Amoni. ¹⁴ Josia akĩhehenja mahiga marĩa maamũre, na akĩmomora mĩhianano ya itugĩ cia Ashera, na agĩkũhumbĩra na mahĩndĩ ma andũ.

¹⁵ O nakĩo kĩgongona kĩrĩa kĩarĩ Betheli, handũ harĩa hatũũgĩru haathondeketwo nĩ Jeroboamu mũrũ wa Nebati, ũrĩa watũmire Isiraeli meehie, kĩgongona kũ na handũ hau hatũũgĩru, agĩcimomora. Agĩcina handũ hau hatũũgĩru, akĩhathĩa nginya hagĩtuĩka mũtu, na agĩcina gĩtugĩ kĩa Ashera o nakĩo. ¹⁶ Nĩngĩ Josia akĩroranga kũu, na rĩrĩa onire mbĩrĩra iria ciarĩ mwena-inĩ wa kĩrĩma, agĩthikũrithia mahĩndĩ kuuma mbĩrĩra-inĩ, akĩmacinĩra kĩgongona-inĩ nĩguo agĩthaahie, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ mündũ wa Ngai ũrĩa warathĩte maũndũ macio matanekĩka.

¹⁷ Mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Mbĩrĩra ĩrĩa ndĩrona nĩ ya ũ?”

Nao andũ a itũũra rĩu inene makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ mbĩrĩra ya mündũ wa Ngai ũrĩa woimĩte Juda, na akĩaria maũndũ ma gũũkĩrĩra kĩgongona kĩa Betheli, o maũndũ marĩa warĩkia gwĩka ihiga rĩu.”

¹⁸ Nake akiuga atĩrĩ, “Tiganai nayo. Mũtigitĩkĩrie mündũ o naũ aringithie mahĩndĩ make.” Nĩ ũndũ ũcio matiahutirie mahĩndĩ make o na ma mũnabii ũrĩa woimĩte Samaria.

¹⁹ O ta ũrĩa Josia eekĩte Betheli, Josia nĩeheririe na agĩthaahia mahooero ma kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru marĩa maakĩtwo nĩ athamaki a Isiraeli matũũra-inĩ ma Samaria marĩa marakarĩtie Jehova. ²⁰ Josia akĩũragĩra athĩnjĩri-ngai othe a kũndũ kũu gũtũũgĩru igũrũ rĩa igongona icio, na agĩcinĩra mahĩndĩ ma andũ igũrũ rĩacio. Agĩcooka agĩthĩĩ Jerusalemu.

²¹ Mũthamaki akĩruta watho ũyũ kũrĩ andũ othe, akĩmeera atĩrĩ, “Kũngũĩrai Bathaka ya Jehova Ngai wanyu, o ta ũrĩa kwandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa Kĩrĩkanĩro.”
²² Na gũtiarĩ na Bathaka ĩngĩ yakũngũĩrwo ta ĩyo kuma hĩndĩ ya atiirĩrĩrĩ bũrũri arĩa matongoragia Isiraeli kana matukũ-inĩ mothe ma athamaki a Isiraeli na athamaki a Juda. ²³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa Mũthamaki Josia, Bathaka ĩyo ya Jehova nĩyakũngũĩrwo kũu Jerusalem.

²⁴ Nĩngĩ Josia nĩheririe aragũri, na andũ arĩa maarĩ na maroho ma kũragũra, na ngai cia kũhooya nacio mĩciĩ-inĩ, na ngai cia mĩhianano, na indo iria ĩngĩ ciothe irĩ magigi cionekire kũu Juda na Jerusalem. Eekire ũguo ahingie watho ũrĩa waandĩkitwo ibuku-inĩ rĩrĩa Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai onire hekarũ-inĩ ya Jehova. ²⁵ Mbere na thuutha wa Josia gũtiarĩ mũthamaki ũngĩ take, wacookereire Jehova ta ũrĩa eekire: na ngoro yake yothe na muoyo wake wotho, na hinya wake wotho, kũringana na watho wotho wa Musa.

²⁶ No rĩrĩ, Jehova ndaigana kũgarũrũka atige marakara make mahiũ, marĩa maakanaga ma gũũkĩrĩra Juda, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe Manase eekĩte ma kũmũrakaria. ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngweheria Juda o nayo mbere yakwa, o ta ũrĩa ndeheririe Isiraeli, na nĩngarega Jerusalem, itũũra inene rĩrĩa ndeethurĩre, na ndege hekarũ ĩno, ĩrĩa ndoigire ũhorowayo atĩrĩ, ‘Kũu nĩkuo Rĩtwa rĩakwa rĩgaatũũra.’”

²⁸ Ha ũhorowayo maũndũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Josia, na marĩa eekire, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²⁹ Hĩndĩ ĩrĩa Josia aarĩ mũthamaki-rĩ, nĩguo Firaũni-Neko mũthamaki wa Misiri aambatire Rũũĩ-inĩ rwa Farati agateithie mũthamaki wa Ashuri. Nake Mũthamaki Josia agĩthĩ kũmũtũnga mbaara-inĩ, no rĩrĩ, Neko akĩrũa nake,

akīmũūrągĩra kũu Megido. ³⁰ Nacio ndungata cia Josia igĩkuua mwĩrĩ wake na ngaari ya ita kuuma Megido, ikĩũrehe Jerusalemu, na ikĩmũthika mbĩrĩra-inĩ yake. Nao andũ a bũrũri makĩoya Jehoahazu mũrũ wa Josia, makĩmũitĩrĩria maguta, makĩmũtua mũthamaki ithenya rĩa ithe.

Jehoahazu Mũthamaki wa Juda

³¹ Jehoahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka Jerusalemu mĩeri ĩtatũ. Nyina eetagwo Hamutali mwarĩ wa Jeremia, na oimĩte Libina. ³² Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa maithe make meekĩte. ³³ Firaũni Neko nĩamuohire na mĩnyororo kũu Ribila, bũrũri wa Hamathu, nĩguo ndakae gwathana Jerusalemu, na akĩhatĩrĩria andũ a Juda marute igooti rĩa taranda igana rĩmwe[†] cia betha, na taranda ĩmwe[‡] ya thahabu. ³⁴ Firaũni Neko agĩtua Eliakimu mũriũ wa Josia mũthamaki ithenya rĩa ithe Josia, na akĩgarũra rĩitwa rĩa Eliakimu akĩmũtua Jehoiakimu, no agĩkuua Jehoahazu akĩmũtwara Misiri, na kũu nĩkuo aakuĩrĩre. ³⁵ Jehoiakimu akĩrĩha Firaũni Neko betha na thahabu iria eetĩtie. Nĩgeetha ahote gwĩka ũguo, agĩĩtia andũ a bũrũri igooti na hinya, agĩkĩũngania betha na thahabu kuuma kũrĩ andũ a bũrũri kũringana na ũhoti wao.

Jehoiakimu mũthamaki wa Juda

³⁶ Jehoiakimu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nyina etagwo Zebida mwarĩ wa Pedaia; nake oimĩte Ruma. ³⁷ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova o ta ũrĩa maithe make meekĩte.

[†] 23:33 nĩ ta tani ithatũ na nuthu (3:5) [‡] 23:33 nĩ ta kilo 34

24

¹ Hĩndĩ ya ũthamaki wa Jehoiakimu-rĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni agĩtharĩkĩra bŭrŭri, na Jehoiakimu agĩtuĩka ndungata yake mĩaka ĩtatũ. No Jehoiakimu akĩgarŭrũka, akĩremera Nebukadinezaru.

² Jehova agĩtũma mbũtũ cia gŭtahana cia kuuma Babuloni, na Suriata, na Moabi, na Amoni ikahũũrane nake. Agĩcitũma ikaanange Juda, kŭringana na ũrĩa kiugo kĩa Jehova gĩatariĩ, kĩrĩa kĩarĩtio nĩ ndungata ciake cia anabii.

³ Ti-itherũ maũndũ macio meekĩkire Juda kŭringana na watho wa Jehova, nĩguo ameherie moime mbere yake tondũ wa mehia ma Manase na ũrĩa wothe eekĩte, ⁴ o hamwe na gũita thakame ya andũ matehĩtie. Nĩgũkorwo nĩaiyũrĩtie Jerusalemu na thakame ya andũ matehĩtie, nake Jehova ndaigana kũmarekera.

⁵ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoiakimu, na marĩa mothe eekire, githĩ matĩandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

⁶ Jehoiakimu akĩhurũka na maithe make. Nake mŭriũ Jehoiakini agĩtuĩka mũthamaki itherya rĩake.

⁷ Mũthamaki wa Misiri ndaigana kuuma bŭrŭri wake rĩngĩ, tondũ mũthamaki wa Babuloni nĩatunyanĩte bŭrŭri wothe ũrĩa warĩ wa mũthamaki wa Misiri kuuma Karũũ ka Misiri nginya Rũũ rwa Farati.

Jehoiakini Mũthamaki wa Juda

⁸ Jehoiakini aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka Jerusalemu mĩeri ĩtatũ. Nyina eetagwo Nehushita mwarĩ wa Elinathani, kuuma Jerusalemu. ⁹ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe eekĩte.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo anene a Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni magĩũka nginya Jerusalemu, makĩrigiicĩria itũũra rũ, ¹¹ nake Nebukadinezaru we mwene agĩũka

nginya itũũra-inĩ rĩu inene, hĩndĩ ũyo anene ake maarĩrigi-iciĩrie. ¹² Nake Jehoiakini mũthamaki wa Juda, na nyina, na ndungata ciake, na andũ arĩa maarĩ igweta, na anene ake othe makĩĩneana kũrĩ Nebukadinezaru.

Mwaka-inĩ wa ĩnana wa wathani wa Babuloni nĩguo aanyiitire Jehoiakini. ¹³ Nebukadinezaru nĩarutire mĩthi-ithũ yothe kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova na nyũmba-inĩ ya ũthamaki, agĩkuua indo ciothe cia thahabu iria Solomoni mũthamaki wa Isiraeli aathondekeire hekarũ ya Jehova, o ta ũrĩa Jehova oigĩte. ¹⁴ Agĩkuua andũ othe a Jerusalemu akĩmatwara ithaamĩrio: anene othe, na arũi a mbaara, na mabundi mothe, o na aturi; othe maarĩ andũ 10,000. No andũ arĩa maarĩ athĩĩni mũno a bũrũri ũcio no-o maatigirwo.

¹⁵ Nebukadinezaru agĩtwara Jehoiakini arĩ mũgwate nginya Babuloni. Ningĩ agĩcooka agĩkuua nyina wa mũthamaki kuuma Jerusalemu nginya Babuloni, na atumia ake, na anene ake, o na atongoria ake a bũrũri. ¹⁶ Ningĩ mũthamaki wa Babuloni agĩthaamĩria mbũtũ yothe ya ita nginya Babuloni; ita rĩothe rĩa andũ 7,000 arĩa arũi, na me hinya na mangĩhota kũrũa, na mabundi na aturi 1,000. ¹⁷ Agĩcooka agĩtua Matania, mama-we wa Jehoiakini, mũthamaki ithenya rĩaake, na akĩgarũra rĩitwa rĩaake, akĩmũtua Zedekia.

Zedekia Mũthamaki wa Juda

¹⁸ Zedekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nyina eetagwo Hamutali mwarĩ wa Jeremia, na oimĩte Libina. ¹⁹ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa Jehoiakimu eekĩte. ²⁰ Maũndũ macio mothe meekirwo Jerusalemu na Juda nĩ tondũ wa marakara ma Jehova, na mũthia-inĩ akĩmaingata mehere mbere yake.

Kūgūa kwa Jerusalemu

Nake Zedekia akīremera mūthamaki wa Babuloni.

25

¹ Nĩ ũndũ ũcio, mwaka-inĩ wa kenda wa ũthamaki wa Zedekia, mūthenya wa ikūmi, wa mweri wa ikūmi, Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni agĩthiĩ kũhũũrana na Jerusalemu arĩ na ita rĩake rĩothe. Nake akĩamba hema nja ya itũũra rĩu inene, na agĩaka indo cia kũmũteithia gũtharĩkĩra itũũra mĩena yothe yariĩ. ² Narĩo itũũra rĩkĩrigiicĩrio nginya mwaka wa ikūmi na ũmwe wa Mūthamaki Zedekia. ³ Na rĩrĩ, mūthenya wa kenda wa mweri wa kana, ng'aragu ikĩneneha itũũra-inĩ, o nginya gũkĩaga irio cia kũrĩio nĩ andũ. ⁴ Hĩndĩ iyo rūthingo rwa itũũra rĩu inene rūkĩmomorwo, nayo mbūtũ yothe ya ita ikĩũra ũtukũ igereire kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩarĩ gatagatĩ ga thingo cieri hakuhi na mũgũnda wa mūthamaki, o na gũtuĩka andũ a Babuloni nĩmarigiicĩrie itũũra rĩu inene. Nayo ikĩũra ĩrorete Araba, ⁵ no mbūtũ ya ita ya Babuloni igĩteng'eria mūthamaki, ikĩmũkinyĩra werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Jeriko. Thigari ciake ciothe nĩciamũranĩtio nake na ikahurunjũka. ⁶ Nayo mbūtũ ya ita ikĩnyiita mūthamaki ũcio, na agĩtwarwo kũrĩ mūthamaki wa Babuloni kũu Ribila kũrĩa aatuĩrĩrwo ciira. ⁷ Makĩũraga ariũ a Zedekia o hau mbere yake, magĩcooka makĩmũkũũra maitho, makĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango, na makĩmũtwara Babuloni.

⁸ Mūthenya wa mũgwanja wa mweri wa ĩtano mwaka-inĩ wa ikūmi na kenda wa Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni, Nebuzaradani mūnene wa arangĩri a mūthamaki, ndungata nene ya mūthamaki wa Babuloni, agĩũka Jerusalemu. ⁹ Agĩcina hekarũ ya Jehova, na nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba ciothe cia Jerusalemu. Agĩcina nyũmba yothe yari ya bata.

¹⁰ Nayo mbūtū yothe ya ita ya Babuloni, itongoretio nĩ mūnene wa arangĩri a mūthamaki ikĩmomora thingo iria ciathiūrūrūkĩrie Jerusalemu. ¹¹ Nebuzaradani mūnene wa arangĩri nĩathaamirie andũ arĩa othe maatigaire kũu itũūra-inĩ inene, hamwe na kĩrĩndĩ kũu kĩngĩ, na arĩa othe maathiite kũrĩ mūthamaki wa Babuloni. ¹² No mūnene ũcio wa ita agĩtigia andũ amwe a arĩa athĩini mūno a bũrũri ũcio, nĩguo marutage wĩra mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ na mĩgũnda-inĩ ĩrĩa ĩngĩ.

¹³ Andũ a Babuloni nĩmoinangire itugĩ cia gĩcango, na metha cia kũigĩrĩra indo, na Karia ga gĩcango, iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na magĩkuua icango icio magĩcitwara Babuloni. ¹⁴ Ningĩ magĩkuua nyũngũ, na icakũri, na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na mbakũri, na indo ciothe cia icango iria ciahũthagĩrwo wĩra-inĩ wa hekarũ, magĩthĩ nacio. ¹⁵ Mūnene ũcio wa thigari cia mūthamaki nĩakuuire ngĩo cia mwaki na mbakũri cia kũminjaminejĩria, iria ciothe ciathondeketwo na thahabu therie kana betha.

¹⁶ Nakĩo gĩcango kuuma itugĩ iria igĩrĩ, na gĩa Karia, na kĩa makaari marĩa Solomoni aakĩte marĩ ma hekarũ ya Jehova, gĩtingĩathimĩkire nĩ kũingĩha. ¹⁷ Gĩtugĩ o kĩmwe kĩarĩ kĩa ũraihi wa buti mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja.* Nakĩo kĩongo gĩakĩo kĩrĩa kĩarĩ igũrũ rĩa gĩtugĩ kĩmwe gĩacio kĩarĩ kĩa buti inya na nuthu† kũraiha na igũrũ, na kĩagemetio na gĩgathiūrūrūkĩrio na mũkwa na makomamanga ma gĩcango. Gĩtugĩ kũu kĩngĩ na mũkwa wakĩo nĩkĩahaanaine na kũu kĩngĩ.

¹⁸ Mūnene ũcio wa arangĩri nĩanyiitire Seraia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene, na Zefania ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai wa keerĩ, na arangĩri arĩa atatũ maarangagĩra mĩrango. ¹⁹ Harĩ arĩa angĩ maatigaire kũu itũūra-inĩ

* 25:17 nĩ ta mita inyanya na robo (18:25) † 25:17 nĩ ta mita ĩmwe na nuthu (1:5)

inene, akĩnyiita mūnene ūrĩa warūgamĩrĩire andũ a mbaara, na andũ atano arĩa mataaraga mūthamaki. Ningĩ agĩkuua mwandiki-marũa ūrĩa mūnene na nowe warĩ mūruri mūnene wa wandikithia wa andũ a būruri ūcio, na andũ ake mĩrongo itandatũ arĩa maakorirwo itũũra-inĩ rĩu inene. ²⁰ Nebuzaradani ūcio mūnene wa arangĩri akĩmakuua othe, akĩmatwara kūrĩ mūthamaki wa Babuloni kũu Ribila. ²¹ Nake mūthamaki wa Babuloni akĩmooragithĩria kũu Ribila, būruri wa Hamathu.

Nĩ ūndũ ūcio andũ a Juda magĩtwarwo ithaamĩrio, kūraya na būruri wao.

²² Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni agĩthuura Gedalia mūrũ wa Ahikamu, mūrũ wa Shafani akĩmūtua mūruri wa andũ arĩa maatigirwo Juda. ²³ Rĩrĩa anene a mbūtũ cia ita othe na andũ ao maaiguire atĩ mūthamaki wa Babuloni nĩathuurĩte Gedalia atuĩke barũthi, magĩthiĩ kūrĩ Gedalia kũu Mizipa, nao nĩo, Ishumaeli mūrũ wa Nethania, na Johanani mūrũ wa Kareia, na Seraia mūrũ wa Tanihumethu ūrĩa Mūnetofathi, na Jaazania mūrũ wa Mūmaakathi, na andũ ao. ²⁴ Gedalia akĩhĩta mwĩhitwa wa kũmoomĩrĩria hamwe na andũ ao, akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra anene a Babuloni. Ikarai būruri-inĩ na mūtungatagĩre mūthamaki wa Babuloni, na nĩmũgũikara wega.”

²⁵ No rĩrĩ, mweri-inĩ wa mũgwanja, Ishumaeli mūrũ wa Nethania, mūrũ wa Elishama ūrĩa warĩ wa thakame ya ūthamaki, agĩũka na andũ ikũmi, akĩũraga Gedalia o hamwe na andũ a Juda, na andũ a Babuloni arĩa maarĩ nake kũu Mizipa. ²⁶ Nĩ ūndũ wa ũguo andũ othe kuuma ūrĩa mūnini mũno nginya ūrĩa mūnene mũno, hamwe na atongoria a mbūtũ cia ita, makĩũrĩra Misiri nĩ ūndũ wa gwĩtigĩra andũ a Babuloni.

Kuohorwo kwa Jehoiakini

²⁷ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja kuuma rĩrĩa Jehoiakini mũthamaki wa Juda aatwarirwo bũrũri ũngĩ, mwaka-inĩ o ũrĩa Evili-Merodaki aatuĩkire mũthamaki wa Babuloni, nĩ ohorithirie Jehoiakini kuuma njeera, mũthenya wa mĩrongo ĩĩrĩ na mũgwanja mweri-inĩ wa ikũmi na ĩĩrĩ. ²⁸ Akĩmwarĩria na ũhooreri na akĩmũhe gĩtĩ gĩa kũmũtĩĩthia gũkĩra athamaki acio angĩ maarĩ nao kũu Babuloni. ²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoiakini akĩruta nguo ciake cia njeera, na agĩtũũra arĩĩagĩra metha-inĩ ya mũthamaki matukũ mothe marĩa aatũũrire muoyo. ³⁰ Mũthamaki ũcio nĩaheaga Jehoiakini indo cia kũmũteithia cia o mũthenya, matukũ mothe marĩa aatũũrire muoyo.

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of Kenya
copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible” Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Jan 2022 from source files dated 29 Jan 2022

fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63